

Naročnina mesečno
25 Din, za izo-
zmetno 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
izozmetno 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2596, 2594 in 2050

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2999

Značilnost nemškega kulturnega boja

Cilji modernih kulturnih bojev se od nekdanjih niso v ničemer spremenili. Toda bistveno drugače je taktika. Kulturni boji so se nekoč odigrali s krampom in gorjaco, vsa javnost je od njih odmevala. Moderni kulturnobojneži pa so mnogo bolj prebrisani. Boje se alarmirajo javno mnenje. Zavedajo se, da bi to njihovu dobremu imenu ne bilo v korist. Razvon tega je znano, da je svetovno mnenje po navadi na strani tistega, ki je zatiran in preganjan, posebno po nedolžnem. — Toda, ker jim protiverski instinkti le ne dajo miru, iščejo kulturnobojneži drugih potov, da pridejo do svojega cilja. Igrajo vlogi v dvojnem licem. Odgovorni politiki in državniki podajajo kar moč koncilantne in pomirljive oficijelne izjave. Po njih besedah sodeč, so brez izjeme vsi prijazno razpoloženi do krščanstva. Svoboda vere in vesti jim je sveta stvar. Spoštovanje verskih svetinj in religioznega čustva — tako se namreč glasi običajna fraza — je slehernemu državljanu z vso veličino državne avtoritete zjamčena... Vse to razglase listi in radio v širni svet in javnost je pomirjena in včasih celo navdušena, izozmetstvo pa itak nima mnogo časa, da bi posvečalo večjo pažnjo notranjim razmeram v drugih državah.

Kulturnega boja ali splošno boja proti veri ni oficijelno nikdar napovedala ne priznala niti sovjetska Rusija, niti Mehika, niti marksistična Španija. Toda na znotraj je bila dana prosta roka vsem protiverskim silam. Saj ni treba, da bi država oficijelno preganjala vero. Dovolj je, da pusti protiverskim elementom svobodno roko v šolstvu, v vzgoji, v upravi na podrejenih mestih. Kaj se tam godi, o tem nihče ne piše in ne govori. Tudi preganjanec se seveda zamaše usta. Prepovedani so jim protesti, zborovanja, tisk, shodi, splošno možnost sleherne obrambe. Vsak krič po pravici se uduši v kali. Ako je stvar le prehuda in se ne da več prikriti, potem izda vlada oficijelno komunike, v katerem natveji svetu, kar se njej zdi prav. Tako je mehiška vlada svoja najvišjega cerkvenega dostojanstvenika in škofovega legata, ki je protestiral proti krvavemu preganjanju katoličanov, obdolžila enostavno zarote proti zdravi in velezidaje. — Svet, ki sliši največkrat le oficijelne izjave, le redko izve resnico in se kmalu pomiri...

Ako prebiramo nemške liste — in to brez izjeme — se nepoučenemu čitatelju niti slutnja ne bo vzdudila, da v verskem pogledu ni vse v najlepšem redu. Nasprotno: Nemčija ima razmeroma ugoden konkordat s katoliško Cerkvijo; obstoja pomirljiva izjava fuderja v državnem zboru marca 1933, s katero je kanceler obljubil, da se veroizpovedi in njihovega področja narodni socializem ne bo dotikal. Končno je tu tudi strankarski program kot vrhovno vodilo stranke na oblasti, ki v 24. členu slehernemu državljanu garantira svobodo vesti in prepričanja.

In vendar je vse skupaj vredno komaj kaj več kot prazno slepilo. Žal, da so prav imeli tisti, ki novega poganstva, ki se je po znani hitlerizma v gotovih krogih takoj pojavilo in buknilo na dan, niso smatrali le za nek prehodni pojav kot trenutni izraz vsepobnega vročičnega stanja nove Nemčije, ampak da gre za gibanje, ki je umetno ustvarjeno od dela nemške inteligence in vodilnih političnih krogov. Narodni socializem, ako ostane sam sebi do sleden, kaj drugega kot nasproten krščanstvu res tudi biti ne more. Prvič je razumljivo, da nastopa proti svobodi Cerkve kakor tudi proti svobodi prepričanja in vesti, ker je to totalitaren pokret, enako, kakor fašizem ali komunizem. O tem je bilo na tem mestu že mnogo napisanega in že znanih dejstev ne kaže ponavljati. Narodni socializem hoče kot masno gibanje zajeti celega človeka: politično, kulturno, gospodarsko, idejno in tudi versko, zato je ljubosumen na Cerkve z njeno lastno upravo in zakonodajo. Vedno se bo prizadeval, da njeno avtonomijo čim bolj okrne. — Drugič pa prihaja narodni socializem neizbežno v konflikt s krščanstvom radi svojega zmotnega in popolnoma poganškega vrednotenja rase in krvi, ki mu je prva in najvišja dobrina. Zanimivo je, da je osnove za nemški poganški razizem podal — Francoz in sicer grof Artur Gobineau (1816—1882). Gobineau je bil pisatelj, pesnik in diplomat. V tej lastnosti je prišel mnogo po svetu. Kot sad svojih življenjskih opazovanj je 1854 napisal knjigo o »Neenakosti človeških plemen« (Essai sur l'inégalité des races humaines, 4. zvezki), v kateri odločno zagovarja nadrednost arijskega plemena. Žalibog, izjavi Gobineau, se je ta duševno in telesno najodličnejša rasa preveč križala z drugimi, manjvrednimi plemeni, kar je imelo za posledico, da so mnogi arijski narodi na svojih duševnih in telesnih vrhlinah zelo trpeli. Posebno krizanje s semiti je nevarno, ker je to izrazito manjvredno, moralno propalo in k suženjstvu nagnjeno plemo. Gobineau je mnenja, da so se Grki, Rimljani in Romani sploh mnogo mešali s semiti. Posledica je njihova duhovna dekadenca. Kajti pri slehernem križanju dveh ras prevladujejo pri potomstvu znaki šibkejši rase. Najbolj čisti se mu v tem pogledu zde Germani, ki so prišli iz severnih, skandinavskih dežel: »Vse, kar je velikega in stvariteljnega na zemlji, se mora zahvaliti za obstoj tej višji rasi, tej kraljevski družini«.

Poznejša antropološka raziskavanja so Gobineaujevo teorijo v marsičem prevrgla in zlasti dokazala, da o kaki čisti nordijski rasi ni govora in še manj seveda o »čistem« german-skem plemenu. Vendar pa so se moške III. carstva z velikim navdušenjem oklenili gobinizma, ga izkopali iz pozabljeneja in pričeli zanj veliko propagando, ker jim je nudil tako pripravo podlago za njihovo mišljenje o prvenstvenosti nemške rase. Ost proti židovstvu je iz antropološkega vidika že v gobinizmu izrazito poudarjena. Se mnogo hujsko protizidovsko tendenco pa imajo spisi znanega publicista Arturja Dinterja, posebno njegova trilogija,

Za velikonočne praznike:

Papeževa okrožnica o miru

Sv. oče bo v usodepolnem trenutku opozoril svet na bistvene predpogoje za mir in na njegovega največjega sovražnika: samoljubje

Rim, 27. marca. TG. »Stampa«, ki je običajno dobro poučena o dogajanjih v Vatikanu, objavlja danes vnovič »od merodajne strani potrjeno« poročilo, da sv. oče Pij XI. pripravja veliko svetovno okrožnico o miru, in to v zvezi s sedanjim mednarodnim političnim položajem. Ta okrožnica bi bila najvažnejša izjava vrhovnega poglavarja katoliške cerkve v vsej dobi njegovoga na dogodkih tako važnega pomena. Sv. oče Pij XI., ki predstavlja najvišjo moralno avtoriteto na svetu, misli, da je prišel tisti trenutek, ko je treba s tako visokega mesta spregovoriti od očno in jasno besedo o miru ter tako posvetiti v kaotično politično stanje, kjer vata. jajo goni sovraštva in tirajo narode v pogubo. Sv. oče hoče v svoji okrožnici predvsem povedati narodom sveta, kakšen je dejanski položaj naše dobe in katere so največje nevarnosti, ki pretijo človeštvu. Obrazložil bo v vsem obsrgu bistvo in posledice samoljubja, vse pogrešene idejne toke, ki izhajajo iz egoizma in ki dandanes pod raznimi lažgesli ma. mijo človeštvo.

Sv. oče bo uvodoma omenil, kako so njegovi predniki na prestolu sv. Petra ob velikih trenutkih človeške zgodovine dvignili svoj glas in doprinesli, da katastrofe niso bile tako strašne. Povabil bo narode sveta, naj v duhu krščanstva, ki mu je bistvo ljubezen in njegova pogonska sila zopet ljubzen, naj z vsemi silami podpirajo tiste vlade, ki iskreno kažejo dobro voljo, da mir ohranijo. Podpirajo naj jih pa v prvi vrsti s tem, da bodo vsi zvesto živeli po vzvišenih naukih krščanstva in ljubezen uvajali v svoje vsakdanje življenje. Najvišja podpora pa naj bo podpora molitve, ki bo premagala vsa egoistična

stremjenja posameznikov in vodij držav. V ta namen bo okrožnica predpisala tudi splošne molitve za mir, molitve, ki se bodo začele s posebnimi svečanostmi v baziliki sv. Petra.

Na vprašanje, kdaj namerava sv. oče izdati to okrožnico, ki bo napravila silen vtis po vsem svetu

in ki jo posebno v Rimu z veliko radovednostjo pričakujejo, odgovarja »Stampa«, da je zelo verjetno, da bo nosila velikonočni datum in bo torej prava velikonočna poslanica miru, ki jo bo poglavar Cerkve razposlal krščanskemu svetu v kritičnem trenutku njegove zgodovine.

Sv. oče bo posvaril tudi Nemčijo

Bern, 27. marca.

Švicarski listi objavljajo pismo, ki ga je pisal neki ugledni osebi nemški škof, katerega ime se seveda ne sme imenovati, da ne bi bil izpostavljen preganjanju. Pismo pravi, da nemški režim napram katolikom, oziroma katoliški cerkvi postopa z vso brezobzirnostjo. V pismu je med drugim rečeno:

»Sploh se že nekaj tednov godijo v Nemčiji prav izredne stvari. Državna politična policija kakor tudi kriminalna policija sta izvršili preiskave po mnogih samostanih v državi. Očetje provincijali in predstojniki različnih redov ter kongregacij so bili aretirani. Aretirani so tudi več menihov in celo nekaj redovnic. V nekem dominikanskem samostanu je 12 policistov cela dva dneva preobračalo vse samostan, oziroma vse celice in prostore, kakor tudi samostanski arhiv in celo zaseglo zasebno korespondenco patrov. Provincial tega reda je sedaj na zaporu, toda zaplenili so mu vsa pisma. Menihi morali izročiti policiji vse svoji pismeni material in celo rokopise svojih pridig. Ne ve se, česa državni organi v samostanih iščejo. Bojim se, da se začneja za samostane v Nemčiji zelo huda doba.

Postavlja se celo vprašanje, ali bodo samostani sploh še mogli delovati. Katoliški krogi so v tem oziru zelo pesimistični.

Podoba je, da hoče narodnosocialistični režim izvajati svoj tako zvani kulturni program do konca in da Hitler, bodisi iz lastnega nagiba, bodisi prisiljen od svoje okolice, noče odnehati od realizacije poganškega programa narodnega socializma, ki hoče imeti absolutno oblast predvsem nad mladino. Sv. stolica na to seveda ne bo mogla dalje molčati. Sv. oče je dosedaj z največjo ljubeznijo in potrpljenjem čakal, da bi se nemški režim premislil in poskal sporazuma s poglavarjem Cerkve. Ker, kakor vidimo, narodnosocialistični režim ne kaže niti najmanjše dobre volje, da bi Cerkvi na polju vzgoje priznal in zjamčil vse, do česar ima glede na katoliško mladino pravico in kar je prav za prav bilo v načrtu že sprejeto v konkordatu, zato bo pač neizogibno, da sv. oče spregovori odločno besedo. Zato bomo najbrž kmalu doživeli objavo papežev okrožnice, o kateri se že dolgo govori, da jo bo sv. oče izdal in v njej obsodil poganstvo nemške narodnosocialistične vlade na prav slovesen način.

Berlinski sestanek v očeh svetovnega tiska: Organizacija fronte proti Rusiji

„Neue Zürcher Zeitung“

Zürich, 27. marca. c. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Berlina, da je bila debata o oboroževanju nemške armade posebno dramatična. Hitler da je posebno živo naslikal nevarnost, ki preti Nemčiji od ruske armade. V splošnem interesu Evrope je, da dobi Nemčija prav iz tega vidika kolikor mogoče močno armado. Nemško zunanje ministrstvo je predložilo siru Johnu Simonu tudi nekaj dodatnih javnosti neznanih tajnih listin, ki se nanašajo na že obstoječe francosko-ruske vojaške pogodbe. Sir John Simon je bil od teh dokumentov naravnost presunjen.

Glede Avstrije prinaša »Neue Zürcher Zeitung« dobesedno poročilo angleške »Daily Mail«, napisano od njenega berlinskega poročevalca Ward Pricea, ki ima prost dostop do Hitlerja in ki pravi: »Nemčija je že večkrat vprašala v Parizu in v Rimu, kaj naj pomeni beseda »nevmešavanje«. Ako Italija plačuje velike denarne subvencije za avstrijsko Heimwehr, to bržkone ni vmešavanje v avstrijske notranje zadeve. Če pa Nemčija podpira trpeče narodne socialiste v Avstriji, potem se to tako označi kot vmešavanje v notranje prilike Avstrije. Take pogodbe ne podpisem!«

„Echo de Paris“

Pariz, 27. marca. c. Današnji »Echo de Paris« piše iz Berlina, da je bil glavni predmet angleških francoskih razgovorov, ki jih je vodil osebno Hitler sam, vprašanje Rusije. Hitler da je v zelo energičnih besedah izjavil Simonu, »da brezkompromisno odklanja vsako misel na vzhodni pakt, ki bi Nemčijo vezal na Rusijo. Naloga Nemčije je, da dejal Hitler, da ustvari trdno obzidje, ki ga boljševizem ne bo mogel preoračati in ki mora sploh onemogočiti vsako prodiranje boljševizma v katerikoli obliki proti evropskemu zapadu. Naj se rajši zapadne velesile združijo z Nemčijo v boju proti

boljševizmu. Nemčiji ne pade na um, da bi sklepala kakšen pakt, ki bi ji naložil dolžnost, da skupno z rdečo armado brani sovjetske meje, niti da bi rdeča vojska prišla kdaj braniti nemške meje. Hitler se je prizadeval izvedeti, kako daleč se je Anglija v tem pogledu obvezala v Parizu, in je dobil upravičen vtis, da je lahko v pogledu vzhodnega pakta brezkompromisen s tihim odobravanjem Anglije.

Glede jamstvenega pakta za neodvisnost Avstrije je prišel Hitler Simonu nasproti. Pogodbe o nevmešavanju ne odklanja, pač pa noče na noben način privoliti v to, da bi druge države (meneč pri tem Italijo) smele od zunaj podpirati obstoječi režim v Avstriji, samo Nemčija bi ne smela storiti ničesar. Hitler je pripravil priznati neodvisnost Avstrije, a ne večnost sedanjega režima v Avstriji, ki ga bo prvi svobodni plebiscit prevrnil. Hitlerjeve besede o Avstriji so bile tako hude, da se je eden od angleških državnikov, ki so razgovoru prisostvovali, izrazil, »da je bilo hudo poslušati Hitlerja, kako govori o svoji pravi domovini in o onih močeh, ki njeno neodvisnost tako močno in junaško branijo.«

„Daily Telegraph“ - „Daily Mail“

London, 27. marca. TG. »Daily Telegraph« poroča iz Berlina, da je bil glavni predmet berlinskih pogajanj sovjetska Rusija. Nemčija ima prijateljske odnose s Poljsko. Zakaj? Ker se obe državi bojata ruske nevarnosti in ker imata tudi obe državi osvajaalne namene proti vzhodu na škodo sovjetske Rusije. Vzhodni pakt bi temu napravil konec. Zato ga tako Nemčija kakor Poljska odklanja. Rusko vprašanje je jedro mirovnega problema.

»Daily Mail« pa piše med drugim: »Razgovor med Hitlerjem in Simonom je bil sicer resen, toda vseskozi priarčen. Sir Simon je med drugim dejal: »Ako Nemčija noče sprejeti sistema kolektivne varnosti, kakor ga predlaga Francija, potem bodo

vse države, ki so zaradi nemške politične linije v skrbah, počasi sklenile koalicijo, ki bo imela za posledico, da se bo Evropa končno razdelila v dva tabora.« Na to je Hitler odgovoril, »da Nemčija ne more pristati na vzhodni pakt, ker bi pomenil nevarnost za vso Evropo, da pride pod vrhovno nadzorstvo ruskih sovjetov. Sicer pa Nemčija nima nobenega interesa na tem, da bi garantirala varnost Rusije, ker je njene zadeve, posebno v Aziji, nič ne brigajo. Glede garancije avstrijske neodvisnosti pa je Hitler dejal, da bo tako pogodbo podpisal le, če se Italija ne bo niti najmanj vmešavala, ako bi se v Avstriji spremenil režim.«

„Morningpost“

»Morningpost« pa prinaša članek svojega diplomatskega dopisnika, ki pravi, da je splošni vtis o uspehih berlinskih razgovorov med Angleži in Nemci pesimističen. Po sodbi tega lista se iz sedanjega splošnega položaja tako rekoč neizogibno vsiljuje osamljenje Nemčije na eni strani, in ustvaritev antirevizionističnega bloka s Francijo in sovjetsko Rusijo na čelu na drugi strani. Veliki londonski list pravi, da sta Francija in Velika Britanija složni v tem, da bi bila zelo kratkovidna politika tista, ki bi sovjetsko Rusijo irtvovala nemški ekspanzivni politiki. Na podlagi tega list zaključuje, da je sodelovanje s Hitlerjevo vlado težko in nemogoče.

„L' Oeuvre“

»Oeuvre« pravi med drugim: Angleža sta globoko razočarana, ker sta šla v Berlin v nadi, da bosta srečala vsaj majhno možnost sporazuma. Seveda sir Simon ne bo odkrito priznal, da je berlinsko igro izgubil. Domnevati je treba, da bo vzle temu neuspehu svetoval v svojem poročilu britanski vladi, naj se pred sestankom v Stresi izdela nov naštir splošne konvencije o oboroževanju. Nemci se zanašajo na ta predlog, toda ne Laval ne Mussolini ga ne bosta sprejela, ker ni bil noben Hitlerjev odgovor na vprašanja britanskih ministrov takšen, da bi mogel služiti za izhodišče za dejanski sporazum.

Dunajska vremenska napoved: Ozračje se bo ohladilo. Pozneje izpremenljivo.

katero en spis »Sünde wider das Blut« (1917) spada med »klasične« dela narodnega socializma in je izšel v več stotisočih naklade. Dinter je senzacionalen in plehek pisatelj, ki je protizidovski motiv zagrabil in ga priostiril proti — krščanstvu. Vse zlo prihaja po Dinterju od židovstva. Židovstvo je pokvarilo tudi krščanstvo. Apostoli so krščanstvu odvzeli izvirnost in ga prekrasili ter pomešali z židovskim elementom. Nemčija, ki mora iz sebe iztrebiti sleherni sled židovstva, mora obračunati tudi z židovskim krščanstvom. Dokler bo z židovstvom prepojeno krščanstvo vzgajalo nemški narod, ga bo le kvarilo in utrjevalo vpliv zavrnjenega židovstva v nemškem ljudstvu. Istočasno ko po židovstvu je treba udariti tudi po krščanstvu, ker je nasprotno »germanskem duhu«.

S to miselnostjo, ki so jo Rosenberg (Mythus) in mnogi drugi narodno socialistični pisatelji še dalje razvijali, je obema krščanski-ma veroizpovedima v Nemčiji bila napovedana vojna. Narodni socializem se v tem boju poslužuje s precejšnjim uspehom »nemških kristijanov«, ki bi zaenkrat le hoteli sv. pismo »očistiti« židovskih primesti. Ti »nemški kristijani« v resnici niso drugega kot ovinec k popolnemu poganstvu. Posebno razkrojevalno vplivajo na protestantizem, zlasti ker državni protestantski škof Müller, ki ga je postavil protizidovski režim, v svojem srcu z njimi simpatizira.

Zadnje dni se je proti »škofu« Müllerju uprla domala vsa protestantska duhovščina. Proti njemu je bila sestavljena ostra okrožnica in določeno, da se prečita isti dan po vseh protestantskih cerkvah. Za namero pa je zvedela vlada in veliko pastorej preventivno zaprla, druge pa denarno kaznovala. Toda večina se le ni dala oplahiti. Okrožnica proti Müllerju in njegovemu podpiranju novopoganstva je bila vseeno prečitana. Za svoj pogum je bilo nad 700 pastorej aretiranih, policijsko zaslišanih in mnogo v domačem župnišču konfiniranih.

Trenutno se zdi, da je naval proti protestantom še bolj izživajoč kakor proti katolikom. Rasisti si očitno obetajo večjega in hitrejšega uspeha. Zadnje dni so n. pr. v Pössnecku na Turinškem imeli mladinsko nacionalistično proslavo kar v protestantski cerkvi. Za to priliko so bili vsi verski znaki iz cerkve odstranjeni in na njih mesto postavljene hitlerjanske trofeje kljukaste križa. Peli so narodno-socialistične pesmi v spremstvu cerkvenih orgelj, nakar so sledile deklaracije mladinskega pesnika Baldurja von Schiracha. Govornik je nato primerjal Kristusov križev pot s 14 postajami Hitlerjevega življenja, ki je vodilo do vstajenja Nemčije. Govor je bil zaključen z mislijo: Kdor ne veruje v Hitlerja, ne veruje v Boga; kdor Hitlerju ni zvest, je Kajin in brezbožnik. — Narodni socialisti večkrat zaključujejo svoje govore z besedami: Hi-

tlar večeraj, danes in vekomaj! Solski inspektor Reimpel je pred akademijo v Münstru izjavil, ki je govoril o zimski pomoči za brezposelnice: Hitler je vzel kruh, ga je blagoslovil, razlomil in dal funkcionarjem stranke, da ga razdele med siromake. — Tako se ustvarja lažjivi in obenem bogokletni mističizem okrog fuderja. Sledovi te propagande se poznajo tudi že v narodu. Tako starši javljajo v listu, da se jim je rodila hčerka, ki se bo imenovala »Heida« (poganka). Drugod zopet javljata dva mlada človeka, da sta sklenila »nemški zakon«; neka družina, da ji je umrl član »spoznavajoč nemškega boga«; nekdo se ponuja v službo in pristavlja, da je »nemški poganec«; ali mala anonsa, kjer »50-letni protikršćanski rasist išče dekle enakega prepričanja«. I. t. d.

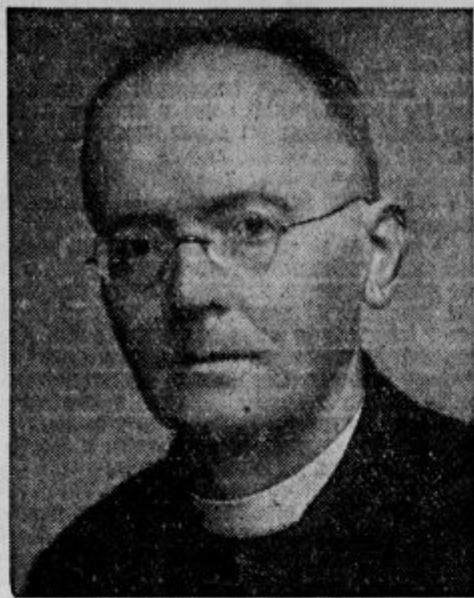
Vse to se v bistvu nič več ne razlikuje od kulturnega boljševizma. Toda vse se se preide molče, ne sliši se ne svarila ne protesta. Nič se ne piše o šolskih dekretih, ki so proti konkordatu, nič o smotnem izpodirvanju konfesi-onalnega šolstva. Vse se ubije z molkom. Pač. Zadnje dni je kolinski kardinal praznoval visok jubilej. Vlada se je potrudila in mu z inš-kavim pismom izročila visoko odklikovanje. Za kaj tudi ne: saj to nikogar ne boli! Vse časopisje je poročalo o dogodku in ni pozabilo pripomniti, da je doprinešen nov dokaz o odlič-nih odnosih, ki vladajo med katoliško Cer-kvijo in narodno socialistično vlado... — Dria.

Čisti zobe — varuj se
zobnega kamna

SARGOV

KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

† Dr. Franc Perné

Umril je včeraj ob eni po polnoči.

Marsikateremu čitatelju »Slovenec« se bo danes, ko bo čital ta naslov, oko porosilo. Dobrega profesorja Perneta ni več med živimi! Vsem bivšim kranjskim gimnazijcem iz let 1895—1914 ter ljubljanskim (s klasične gimnazije) iz let 1914—1924, kolikor jih ni smrt pobrala že pred njihovim profesorjem, bo danes pač vstala pred očmi draga podoba visokoraslega gospoda, ki so ga pred leti imeli za varočitelja in vzgojitelja. Po vsej pravici jim je bil vzor na življenjski poti: saj je bil kot oče dober z njimi, kot čebelica priden vse žive dni, do pičice, do minute natančno v vršenju dolžnosti, globoko učen v svoji bogoslovni stroki, pa še v marsikateri drugi, pri tem pa od srca ponosen in pobožen; kako naj ne bi bil tak moč vernemu slovenskemu dijaku svetel vzor?

Rodil se je Fran Perné dne 28. marca l. 1861 v trdni kmetijski hiši na Povljah v lepi trsteniški župniji tam pod Storžičem. Gimnazijske študije (nižjo gimnazijo) je odlično dovršil v Kranju, višjo pa istotako odlično v Ljubljani v letih 1876 do 1884. V Ljubljani je bil vzgleden gojenec Alojzijevega. Tu je bil sošolec K. Janežiču, sedaj odgovorniku v Kamniku, Jan. Evangelistu Kreku ter M. Slaku. Kot bogoslovec (1884—1888) ni bival v sečenšču, ampak si ga je tedanji Alojz. vodja Tomo Zupan od škofijstva izprosil kot prefekta; pač dokaz posebnega zaupanja v njegovo vzgojiteljsko zmožnost. Kot gimnazijec se je bil rajnik v svoji neizrečni pridnosti popolnoma naučil vseh treh romanskih jezikov (italijanščine, francoščine in španščine) ter tudi angleškega; kot bogoslovec pa se je popolnoma posvetil strokovni vedi. V mašniški posvečen kot tretjeletnik (l. 1887) je bil naslednja leta kaplan pri sv. Jakobu v Ljubljani, kjer je ves prosti čas porabil v to, da se je pripravil za teol. rigorozo; za doktorja je bil promoviran v Gradcu l. 1895. Že pred doktoratom je nekaj mesecev supiral v bogoslov. semenišču obolelega profesorja cerkvene zgodovine. Ta stroka mu je bila sploh najljubša; če je kdaj imel kako dovoljeno željo, je bila ta, da bi cerkveno zgodovino poučeval v bogoslovju ali na univerzi. Ko so jeseni l. 1895 v Kranju zopet odprli gimnazijo (najprej z dvema razredoma), je prišel gori dr. Perné kot mestni kaplan in obenem gimnazij-

ski katehet. Tesno prijateljstvo ga je vezalo s pokojnim ravnateljem Josipom Hubadom. Ko je mesto jeseni l. 1897 s svojimi stroški dozdalo krasno gimnazijsko stavbo in so jo slovesno blagoslovili, je rajnik v DSV-u (1897) popisal predzgodovino gimnazije ter stavbo samo. Tu je nato 17 let poučeval, v gimnazijski kapeli propovedoval. V izvestih gimnazije (1905 in 1906) je priobčil študijo o angleškem cerkvenem govorniku T. Burkeju. Tudi druge angleške govornike je rad čital v izvorniku. Že naslednje leto (1907) pa je moral kot senior učiteljskega zbora in ravnatelj namestnik pisati nekrolog svojemu dragemu ravnatelju. V Kranju je ostal do konca šol. l. 1913/14. Odondod je prišel na klasično gimnazijo v Ljubljano kot naslednik kanonika dr. Ivana Svetine. Poučeval je do l. 1924. Po škofijstvu že prej odlikovan kot č. konzist. svetnik, je ob odhodu v pokoj prejel red sv. Save 3. stopnje.

Bolehati je začel pred letom; Nenadna smrt ljubljenskega nečaka dr. Ivana Perneta, min. svetnika in načelnika oddelka za Društvo narodov, umrlega na tujem, v Zenevi, je srečo skrbnega strica zadala prvo rano, srce si ni več opomoglo.

Rajnik si je bil v življenju nabral Krezove zaklade duha. Predvsem ga je zanimalo vse, kar so katoličani kjerkoli ustvarili kaj velikega v znanstvu ali leposlovju ali likovni umetnosti (tudi to je dobro poznal!). Katoliške pisatelje vseh narodov, tudi slovanskih, je poznal vse prav do najnovejših dobe. Seveda najljubše živito mu je bila pa teologija, zlasti apologetika, asketska in mistična (kardinal Newman, Španca sv. Terezija ter sv. Janez od Križa). Kaj žuda, če si je ob teh mojstrih in s svojim sodelovanjem priboril milost inolitve.

Tudi sam je rad prijel za pero: v D. Sv-u je popisal delo p. Koloma D. J., v Pečjaku bogmatično čitamo njegov sestavek o setiki brez dogmatične izdaje; v knjigi zgodovino trsteniške župnije (v rokopisu je pripravljena že druga izdaja), sodeloval je pri Zgodnji Danici, Bogosl. Vestniku, Življenju svetnikov družbe sv. Mohorja itd.

Kaj naj povemo še o njegovi srčni izobrazbi? Morda se bo komu čudno zdelo, a vendar naj omenimo to-le posebnost: naj je bilo zunaj še tako blatno, dr. Perné je znal hoditi — to smo mu prijatelji radi šaljivo pripomnili — tako previdno, da ni prinesel domov niti trohice blata. Čisto simbolično: tako je šel skozi življenje! »Dobro je možu, da je nosil jarem Gospodov od svoje mladosti.« Jer., Thren. 3. 27. To velja dobesedno o rajnem gospodu. Značilen zanj je bil tudi strah pred vsakim opravljanjem, pred vsako nemilo sodbo. Če je kaj takega slišal, je kar utihnil. Zdi se, da si je bil postavil geslo: »Ne sodite, da ne boste sojeni!« O sebi sploh ni govoril. Bil je moč krepke volje: vsa leta duhovskega življenja se je držal železnega dnevnega reda.

Nekdo je dejal, da je tisti koristno živel, ob čigar smrti ljudje jokajo. Ko se je rajni dr. Perné l. 1914. od Kranja poslavljaj, so dijaki na kolodvoru jokali. Pač redek dogodek v profesorjem življenju! Lahko bi si bil na tistem reklet: Nisem zaman živel.

Ne samo dijaki, vse je rajnika spoštovalo, kdor ga je poznal, njegovi stanovski tovariši kakor že prej sošolci. Spoštovanje, hvaležnost tudi nas vseh zasluži za svoj krasni zgled, za svoje veliko delo med mladino, pa za to, da nam je izlokal dva nečaka, rajnega dr. Ivana, ki je delal čast Jugoslaviji v Zenevi kakor tudi doma, ter dr. Jož. Pogačnika, trnovskega kaplana, urednika Mladice in knjig Družbe sv. Mohorja.

Bog mu bodi za vse obilen plačnik!

Iz domače politike

Volivni položaj

Ministrstvo notranjih zadev je zaključilo v glavnem zbiranje podatkov o okrajnih kandidaturah na listi predsednika vlade. Delo je bilo težavno, ker se je iz vseh okrajev države priglasilo po več kandidatov. V velikem številu okrajev bosta kandidirala po dva kandidata na Jevtičevi listi, zato bo volivna borba živahnješa. — »Obzor« poroča iz Beograda, da se jugoslovanska socialistična stranka zelo trudi, da bi sestavila državno kandidatno listo. Pri tem je zadela na precejšnje težkoče. Volivci se nič kaj radi niso odzvali vabilu, naj bi podpisali predlog za listo. Pojavil se je dvom, ali bo stranka sploh mogla izpolniti pogoje, ki so potrebni za postavitev državne liste. — Okrajna sodišča so v okolici Banje Luke odobrila osem kandidatur na Topalovičevi listi. Po večini kandidirajo delavci. — Odbor za sestavo liste jugoslovanske narodne stranke še ni končal svojega dela in lista še ni sestavljena. — Tudi Dimitrije Ljotić ima pri sestavljanju liste težave. Potrebno bo še mnogo truda, da Ljotić postavi listo. »Otažbina«, glasilo jugoslovanskega narodnega pokreta »Zbor«, je v zadnji številki dokaj pesimistična, ko trdi, da ni moč Ljotičevega gibanja v številu glasov in ne v številu mandatov, ampak v vrednosti težnj in čvrstosti volje tega gibanja.

Mladina JNS za Jevtiča. Organizacija mladine JNS je na svojem sestanku v Beogradu pozvala svoje člane, naj agitirajo za Jevtičevu listo, ker so se nanjo vezali mladi narodni elementi. Zato jo mora ta mladina smatrati za svojo. S tem je organiza-

cija mladine JNS obsodila sklep osrednjega vodstva JNS.

Topalovičevi kandidati pri nas. Na volivnih sestankih jugoslovanske socialistične stranke so bili postavljeni tile kandidati: za Tržič g. Sova, za Kranj g. Krč, za Litijo g. Sedej, predsednik Delavske zbornice, za Kamniš Alojzij Bešter, ključavničar.

Zivahno zborovanje. Na volivnem shodu v Kratovu so pristali izbranega kandidata Stefana Simića, gimnazijskega ravnatelja, s hruptom in krikom prekinili posvetovanje. Po silnem kriku in ropotu je bil postavljen za kandidata Ilija Vukotić, lekarnar iz Kumanovega, in sicer na listi predsednika vlade Jevtiča.

Od do Egejskega morja. Bolgarske dijake je ob prihodu na zagerbško postajo pozdravil akademik Čalić. Dejal je, da bodo vsa akademska društva na slovenskem jugu delala za zedinjenje s Bolgarijo, da se ustvari edinstvo 25 milijonov južnih Slovanov. Zmagati mora slovensko-balkanski ideal in vera v bodočnost vsega jugoslovanstva od Jadranskega do Crnega morja od do Egejskega morja.

KAVA HAG

vedno prija

Nova katedrala v Sarajevu

Sarajevo, v marcu.

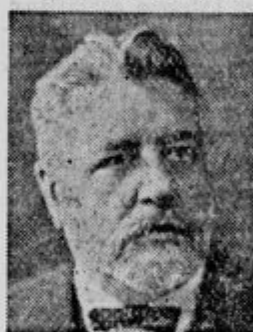
Prvi vrhbosenski nadškof pok. dr. Josip Stadler je sezidal v Sarajevu več cerkva, od katerih se posebno odlikuje monumentalna katedrala v sredi mesta. Ker je število katoličanov v Sarajevu močno naraščalo, je koncem preteklega stoletja še nadškof Stadler nameraval zgraditi novo cerkev blizu Marijinega dvora za vernike v predmestjih Crni vrh in Kovačiči. Tega načrta nadškof dr. Stadler ni mogel izvesti, ker ga je prehitela smrt, zato je sedanji nadškof dr. Sarić sklenil, da uresniči Stadlerjev načrt. Pred štirimi ali petimi leti je nadškof dr. Sarić izrazil željo, da bi se v omenjenem delu mesta zgradila monumentalna cerkev sv. Jožefa. Ustanovilo se je društvo za zgradbo cerkve, nadškof je pa na priporočilo svojih prijateljev naročil arhitektu Schottenbergu na Dunaju, naj naredi idejne skice. Dunajski arhitekt pa ni povsem zadovoljil želje g. nadškofa, ker v svoji idejni skici ni najboljšo pogodil arhitektonskega značaja Sarajeva, poleg tega bi pa bila stavba po njegovem načrtu predraga. Zato je nadškof nedavno naprosil sarajevskega arhitekta Franca Lavrenčiča, naj naredi končni načrt. Arh. Lavrenčič je izdelal načrte čisto neodvisno od idejnih skic arhitekta Schottenberga.

Po načrtu arh. Lavrenčiča stoji cerkev samostojno sredi velikega zemljišča. Prehod iz cerkvene arhitekture na arhitekturo okoliških stanovanjskih zgradb tvori v načrtu nameravana nadškofijski dvor z desne strani in župnišče z leve strani. S tem prehodna naprava cerkev sv. Jožefa vtis umetniške celote in samostojnosti. Glavno pročelje cerkve je obrnjeno proti ulici, ki bo šla sporedno z ulico Kralja Tvrtka. Cerkev bo imela tri vhode: Glavni in dva vzporedna. Pred glavnim vhomom bo prazen prostor, 24 m širok in 90 m dolg, za večje cerkvene slovesnosti.

Društvo za zgradbo cerkve, ki mu načeluje kanonik g. Marko Nedić, je izvedlo obširno propagando po vsej naši državi, pa tudi v inozemstvu, kjerkoli prebivajo hrvaški izseljenci. Dosedanja akcija ima zelo ugoden uspeh, ker so številni posamezniki in ustanove poklonile znatne milodare za zgradbo nove katoliške katedrale v Sarajevu. Nova cerkev je neobhodno potrebna za sarajevske katoličane, ki stanujejo v spodnjem delu mesta in zato prebivalstvo požrtvovalno pomaga pri tej veliki in pomembni akciji.

Sinfonični koncert

pod vodstvom slavnega francoskega dirigenta Rhené-Batona

Od vse strani zajezena hrepenenje po sinfonični glasbeni umetnosti med Slovenci se je s svojo rastočo silo končno vendarle poglajlo čez skopo merjene razmere in si naslo pot v nanovo ustanovljenem sinfoničnem ansamblu — Ljubljanski Filharmoniji, ki si je postavila za cilj redno prirejanje sinfoničnih koncertov. V naših tešnih in ubožnih kulturnih razmerah je ta gesta

vsekakor drzna, a kakor kažejo dejstva, nikakor ne predrzna. V razmeroma silno kratkem času si je izoblikoval sinfonični ansabl okrog 70 polklicnih glasbenikov z bazo ljubljanskega opernega orkestra in si je pod agilnim vodstvom izravnal tla, kot so vsestransko potrebna za obstoj Filharmoničnega orkestra. Poleg izravnanja časa, ki je potreben za študij, si je utrdil tudi materialno stran, ki seve sloni na idealizmi kot edini možni bazi za resno kulturno delo med Slovenci. Oklepa se poleg pridobitkov iz koncertov skromnih podpor vseh, ki ljubijo glasbeno umetnost. (Ti podporni člani naj bi z mesečnim prispevkom od 1 Din navzgor tvorili materialno jedro Ljubljanske Filharmonije, za kar bi bili odškodovani s popusti na koncerte, pa bi bili idejno povezani v skupno družino po že danih, zelo uspešnih vzorih. Na pr. Gesellschaft der Musikfreunde.) Glavna stran vsega takega snovanja, — pristna umetniška vrednost — pa je zagotovljena za enkrat Ljubljanski Filharmoniji z načrtom, vabiti v gostovanja za svoje koncerte le prvovrstne domače in tuje dirigente. Naj vsej opisani podstavi je delovanje že vzrastle. V ponedeljek je prispel v Ljubljano svetovnoznani francoski dirigent Rhené-Baton in v prostorih ljubljanske opere se že vrše intenzivne vaje za prvi nastop Ljubljanske Filharmonije. Prikupni, kljub letom mladostni in zanostni francoski dirigent stoji pred slovenskim filharmoničnim orkestrom in oblikuje. Spričo njegovih prefinjenih gest, mimike, zlasti pa ob njegovih notranjih umetniški sili pa se luči iz še neokretnih potez komaj rojenega zbora muzikov glasbena umetnina za umetnino, vsaka od njih polna estetskih vrednot in umetniške globine. In skoro bodo izoblikovani pristni in resnični obrazi francoskih skladateljev: Berlioz, Franca, Rabauda, Dukasja, kakor so jim začrtale poteze njih tvorne sile. Mednje pa se bo uvrstil tudi obraz slovenskega skladatelja Bravničarja, katerega delo si je dirigent to pot izbral po načelu Ljubljanske Filharmonije, da se na vsakem koncertu izvede dosledno tudi po eno slovensko delo.

Tako obeta biti prvi sinfonični koncert Ljubljanske Filharmonije, ki se bo vršil v petek zvečer v veliki dvorani Uniona, resničen, veliko vreden umetniški dogodek. Tu bo stopila pred nas francoska glasbena umetnost, kot se je oblikovala iz omenjenih skladateljev, nekako od srede 19. stol. z revolucionarnimi umetniškimi snovanji romantičnega poudarjene miselnosti do pričetkov 20. stol. s svojo razkošno kolorirano tipiko, ki se je razrasla in razvela prav na francoskih tleh. Posebna vrednost pa bo pri tem izstopila iz dejstva, da bo vso to umetnost interpretiral zopet francoski umetnik poln prefinjenega občutja svoje domačije, s čimer bo podana polna stilno estetska verodostojnost. Obenem pa bo mikavno opazovati odnos francoskega oblikovalca do naše umetnosti.

Vse, ki jim je resnična glasbena umetnost pri srcu, opozarjamo na ta sinfonični koncert v upanju, da bo deležen polne privlačnosti, tako vsled svoje umetniške, kot glasbene kulturne pomembnosti.

II. Evharistični kongres za Jugoslavijo

Narodne noše na evharističnem kongresu naj bi s svojo lepoto pripomogle k čim večjemu sijaju prireditve. Zato ne sme ostati niti ena narodna noša doma. Iz mnogih krajev pa sprašujejo, če je samo gorenjsko narodno nošo smatrati za pravo narodno nošo. Temu seveda ni tako. Posamezni kraji imajo svojo nošo in kjer je moč, da se jo pokaže ta značilna noša, naj se ob kongresu tudi pokaže. Seveda pa je treba paziti, da bo noša pristna in ne izumetničena. Zato naj se vsi, ki se za to vprašanje zanimajo, raje obrnejo na Glavni pripravljalni odbor po pojasnila, preden kaj ukredujejo.

Okrasitev Ljubljane. Na množično vprašanje, kako naj posestniki hiš v Ljubljani pripravljajo okrasitev svojih poslopj, moramo pojasniti, da je odbor arhitektov in inženjerjev pri Glav. kongresnem prip. odboru polno zaposlen s pripravo načrtov. Na splošno je prepuščeno posameznim lastnem poselitnikom, da svoja poslopja okrasijo po lastnem načinu in tako, kakor jim dopuščajo možnosti. Razumljivo je, da bi morala okrasitev poudarjati osnovno idejo kongresa, to je misel presv. Reš. Telesa. Prosimo vse prizadete, da se sami obrnejo na znane jim arhitekta in umetnike ter jih zainteresirajo za vprašanje okrasitve. Polje iznajdljivosti in ustvarjanja je tu posebno široko. Ne dvomimo, da bo Ljubljana tudi v pogledu zunanje okrasitve povsem zadovoljila in napravila zlasti na številne odlične goste iz inozemstva najboljši vtis.

Prehrana ob kongresu. Poseben prehranjevalni odbor se peča z vprašanjem, kako oskrbeti deset in desettisočnem udeležencev kongresa, dovolj in primerne hrane. Lahko že danes sporočimo, da bo prehrana organizirana tako, da ne bo nikjer nerodne gneče, pa tudi tako, da bodo udeleženci lahko za najmanjši denar dobili hrano. V tej stvari stoji odbor v stiku z gostilniško stanovsko organizacijo. Mnogi nameravajo prinesiti hrano s seboj. Seveda je vsakomur prosto, da se tiste dni na njemu najprimernejši način prehrani. Vendar je treba vedeti, da bo takrat sredi poletja in se hrana rada pokvari. Tudi je prenašanje zavrtkov s hrano nerodno, zlasti še v tako velikih množicah, ki bodo došle na kongres. Zato nujno sve-

tujemo: S seboj prinesite res samo najnujnejše! Posebno glede hrane bo v Ljubljani vse na najugodnejši način oskrbljeno. Zato je edino prav, da štedite že sedaj in spravite skupaj tistih par dinarjev, ki vas bo hrana v Ljubljani stala.

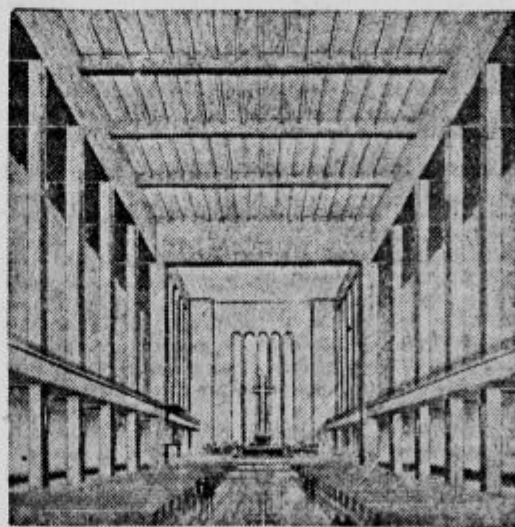
Za evharistični kongres so prispevali: Družine: Preska (naknadno) 31 Din, Jesenice 640 Din, Mozeli pri Kočevju (in za podobice) 500 Din, Selca (II. zb.) 200 Din, Moste pri Ljubljani 2146 Din, in Sv. Ožbolt ob Dravi 30 Din. — Za škofov god: Vavta vas 37 Din, Dovje-Mojstrana 100 Din, Ambrus 100 Din in Domžale 100 Din. — Mladina: Vavta vas (II. zb.) 12 Din, Sv. Jurij ob Taboru 70 Din, Domžale 150 Din, Breg pri Ptuj 2650 Din, Ptuj 5750 Din. — Župni uradi: Poljane pri Toplicah 20 Din, Žužembek 700 Din, Breznica pri Zirovnici 71 Din, Predvor 400 Din, Prečna 650 Din, Šmilh pri Novem mestu 290 Din, Koprivnik pri Kočevju 300 Din, Sorica 18450 Din, Ormož 150 Din, št. Gotard 300 Din, Mengeš 3333 Din in duhovnija Voglje 257 Din. — Vsem povrni evharistični Kralji

Kako velika je Ljubljana

Znano je, da je ljubljanska mestna občina tudi po svojem obsegu ena največjih slovenskih občin ter jo po pomerju posekajo le malokateri podeželske občine. Zanimive so številke o širjenju Ljubljane:

Do leta 1894 je pomerij mestne občine obsegal 34.849.232 m². Dne 6. XI. 1896 je bil inkorporiran Udmet in je občina narasla za 470.281 m². Dne 19. junija 1914 je bila inkorporirana Spodnja Saška ter se je Ljubljana tedaj povečala za 2 milj. 648.418 m² in za 5727 duš.

Pokopališče pri Sv. Križu je bilo inkorporirano leta 1931 ter je mestni pomerij narastel za 185.786 m². V tem letu je bilo inkorporirano tudi Brinje z 154.451 m². Vsega skupaj meri mestni pomerij danes 3830 hektarjev ali natančno 38.307.186 kvadratnih metrov. Seveda ne bo ostalo končno pri tej številki, kakaj v kratkem se bo pomerij Ljubljane povečal najmanj za polovico — z inkorporacijo okoliških občin.

Notranjščina nameravane katedrale

Zaobljubljena cerkev sv. Jožefa bo imela tri ladje, prezbiterij, kapelico, zakristijo, dva zvonika, kor, župnišče in nadškofijski dvorec. Pod prezbiterijem bo kripa z grobnicami. Prezbiterij bo dobival svetlobo neposredno od zgoraj, arhitektura zunanosti in notranjosti bo moderna, elegantna, pa enostavna. Zvonika bosta visoka okrog 45 m. Nad glavnim oltarjem bo deset metrov visok križ iz aluminija. Na desni strani glavnega vhoda bo krstni kamen, na levi pa prostori za razne cerkvene stvari. V novi cerkvi bo tudi centralna kurjava.

Arh. Lavrenčič se je potrudil, da v svojem načrtu doseže čimveč praznega prostora okrog cerkve, zato je naredil tri vhode okoli zgradbe. Nadalje je gledal na to, da bo vsa zgradba originalna in, kar je za današnje razmere zelo važno, da se bo cerkev gradila v etapah. Po sklepu g. nadškofa bo nova cerkev sv. Jožefa metropolitanska cerkev, župniške posle pa bo v cerkvi opravljal kanonik.

Cerkev bodo začeli graditi še letos in bo najbrž do konca leta zgrajena prva etapa.

Liublanske vesti:

Kuluk in kaldrmina

Ljubljana, 27. marca.

Do prevrata je bilo le malo Slovencev, ki bi vedeli, kaj ti dve besedi v srbskem jeziku pomenita, danes pa ve menda prav vsakdo, saj je zlasti prvi pojem, ki dobesedno pomenja prisilno delo, posegel občutno v žep marsikoga. Za Ljubljano kot občino pa ta dva pojma ne pomenjata slabo, s kaldrmino in kulukom se je namreč moglo naše mesto znatno olepšati in kolikor toliko urediti svoje ceste, zlasti pa jih mnogo tlakovati. Pred vojno je bilo le malo ljubljanskih cest tlakovanih, Šelenburgova in Židovska ulica sta bili asfaltirani, Dunajska cesta pa tlakovana v kratkem delu z debelim tlakom, pa smo že pri kraju. Uredba kaldrmine (beseda pomenja prispevek za kaldrmo, to je tlak) pri upravi carinarne je bila za Ljubljano blagodejna in naše mesto je to uredbo temeljito izkoristilo. Sedaj so dohodki iz kaldrminskega fonda skoraj izčrpani, ker je mestna občina najela pred leti posojilo 16.400.000 Din na račun kaldrminskega fonda ter mora s sedanjimi dohodki iz tega fonda plačevati anuitete tega posojila. Ako všteto je to posojilo, je Ljubljana dosedaj dobila na račun kaldrmine skupno okrog 32 milj. Din. Ves ta denar bi mogel gladko propasti, da se mestna občina ni ob pravem času brigala zanj.

Cestna dela, ki so bila napravljena s sredstvi kaldrminskega fonda, so vidno spremenila cestno lice Ljubljane. Ako bi ne bilo teh sredstev, bi mogla mestna občina šele v desetletjih ustvariti to, kar je mogla v zadnjih petih letih. Najbolj

važno pa je pri vsem tem, da zaradi cestnih del prebivalstvo ni prav nič davčno obremenjeno.

K stroškom za vzdrževanje in zgradbo cest je mestna občina dobila še izreden dohodek iz kuluka. Občina je pobrala kuluk za leti 1930 in 1931. Ko je bil odpravljen banovinski kuluk, se je mestna občina odpovedala lastnemu dohodku iz kuluka. Ostal pa je še krivični kuluk za državne in samoupravne uradnike, katerega zaradi izrednih predpisov ni mogoče odpraviti.

Mestna občina je dosedaj prejela iz kuluka skupno 2.141.967 Din, od tega pa so plačali davčni zavezanci z odmerjenim neposrednim dohodkom do 2000 Din kar 1.200.000 Din, kar je očiten dokaz, da so plačali kuluk predvsem gospodarsko šibki ljudje.

Doslej so bile, deloma na račun kaldrmine, deloma na račun kuluka, le v manjšem delu pa iz rednih sredstev mestne občine, tlakovane naslednje večje ceste: Gosposvetska in Celovška cesta do gostilne Kmet, Bleiweisova cesta, Masarykova, Šmartinska, Vilharjeva cesta, Pražakova ulica, Resljeva cesta, Vidovdanska cesta, Kolodvorska ul., Prečna ulica, Gradišče, Jurčičev trg, Pod Trnčo, Reber, za Gradom, Poljanska cesta, Krekov trg, Vodnikov trg, Pred škofijo, Dolničarjeva ulica, Gledališka stolba, Nabrežje 20. septembra in Ulica na Grad.

Dolžina vseh ljubljanskih komunikacij znaša danes čez 161 km, od teh pa jih še ni izgrajenih 38 km, torej čaka mestno občino še mnogo dela.

Mladinski odsek

glavnega odbora za evharistični kongres v Ljubljani priredi v nedeljo, 31. marca ob 5 popoldne v veliki dvorani hotela »Union«

OTROŠKO EVHARISTIČNO AKADEMIJO

Spored:

1. P. Krizostom: Evharistična procesija (Deklamacija).
2. Kristus kralj (Simbolično rajanje in poje dečkov).
3. Pozdravljen, naš evharistični Kralj! (Govori p. Krizostom Sekovanič O. F. M., tajnik mladinskega odbora).
4. P. Krizostom: Sveta Ksara (Deklamacija).
5. Vinko Vodopivec: Pozdravljen, zlat pšenitni klas! Vinko Vodopivec: V borni ječi si zaklenjen. Alojzij Mav: Najbližji trenutki (Poje dekliški zbor).
6. P. Krizostom: Blažena Imenica (Deklamacija).
7. P. Krizostom: Sveti Terezij, mučenice praveze. Evharistične (Izveza za dečke v dveh delanjih).
8. Sveti Pavael, začetnik ljubljanskega evharističnega kongresa (Prisrček z rajanjem in petjem. Pevake točke uglašil p. Francišek Ačko).

Cene sedežev v parterju: 15, 10, 8 in 6 Din, balkon in galerija 4 Din, stojišča za odrasle 2 Din, stojišča za otroke 1 Din.

Predprodaja vstopnic pri samostanskem vratarju.

○ Ljubljanske gospode katehete opozarjamo, da pohitijo z nakupom vstopnic za otroško evharistično akademijo, ki bo v soboto ob 4. uri popoldne. Vstopnice edobite pri frančiškanskem vratarju. Ker bo v soboto akademija izključno za otroke, zato so cene zelo nizke. Sedežev ni več na razpolago, so le še stojišča po 1 Din. — Predprodaja vstopnic za nedeljsko akademijo je tudi pri frančiškanskem vratarju.

○ Akademski pevski zbor si je z zadnjih letih svojega nesebičnega, narodovi kulturi posvečenega dela, pridobil pri vseh glazbenih krogih nedeljske simpatije. In tudi ni to nič čudnega! Saj se le redko ponudi v Ljubljani prilika, da bi mogli z tako nedeljenim priznanjem poročati o kakem glazbenem dogodku.

Pot k prehladu

vodi največkrat skozi usta. Zato si pogosto desicificirajte usta in grlo z Mr. Bahovecimi

„Smreka“ bonboni

iz smrekovega ekstrakta in mentola, ki ublažijo kašelj in hripavost Zaviti 3— in 5 Din — v lekarnah in drogerijah.

Apoteka

Mr. L. Bahovec

Ljubljana, Kongresni trg 12.

Kulturni obzornik

Francesca da Rimini v operi

(Po reprizi.)

Operno gledališče nam je po daljšem razdobju vpriporilo zopet povsem novo operno delo, ki spada v okvir novejših italijanskih produkcij iz zadnjih predvojni let. Je to opera »Francesca da Rimini«, ki jo je komponiral Riccardo Zandonani.

Delo po svojih osnovnih smernicah ne kaže ravno kakih skrajnih novotarskih ert sodobnega presnavljanja, temveč je oporo na zadnje otenke romantične miselnosti, s katere snovnim svetom je še vse prepojeno, kar ga naši zadnji miselnosti in občutju nekam oddaljuje, da se nas ne more okleniti s polno silo. Romantična zasnovanost s svojim umirjenim občutjem je postala sodobnemu človeku malo tuja in se ji ne more tesno približati ter se poglabljati vanjo v svojem nemiru in hlastnem stremeljenju, ki si hoče iz današnje zmede čim prej najti rešitve. Menim, da to delo zato nima pravi trdnih tal in ne prave nujnosti za po sredstvih visokozahtevno vpriporitev, ker obstojajo po glasnih in vsebinski snovi višje istosmerne umetnine, ki imajo več pravice za vpriporitev, če se nam že hoče predstaviti novoromantična smer. — S tem pa nočem trditi, da bi to delo ne imelo umetniške vrednosti. Vsekakor je v njem mnogo lepote, ki mu daje sposobnost za umetniški uspeh, še zlasti nekdanj v času svojega nastanka, ko je živela v ljudeh še predvojna miselnost in nazornost.

Dramatična snov, ki jo je napisal Tito Ricordi, zajema mnogoobdelovani erotični

med Slovenci. S svojimi koncerti, predvsem pa z lanskim, je zbor postavil višen svetilnik, ki bi kazal krmarmem naše pevske kulture smer, da ne zgreše poti. Hvaležni moramo biti dirigentu g. Maroltu, za važno narodno-kulturno delo, s katerim nam rešuje našo glasbeno umetnost. Če Akademski pevski zbor zapoje njegove pesmi, najdejo takoj pot do srca. Kontakt med zborom in poslušalci je trajen in iskren. To dokazujejo dosednji zborovi nastopi. In koncert 1. aprila bo to pomovno potrdil.

○ V Salezijanskem mladinskem domu bo dr. ob 8. g. dr. Srečno Zamjen predaval o Egiptu. — Vsto prost.

○ Kino Kodoljevo bo od jutri naprej predvajal ruski film »Pastir Kostja« in »Čarjeviča«.

○ Zveza gospodinj priredi predavanje o čaju danes ob 16 — Brez 8. Gospodinjje vabljen.

○ Požar pri Vevčah. Včeraj popoldne so Ljubljanci opazovali ogromen stebel dima v okolici Vevč. Gorela je večja množina suhe trave na polju in grmičevje. Ogenj je najbrže zanetil iskra iz lokomotive, ni pa izključeno, da je ogenj nastal zaradi kakšnega ogorka ali pa, da je kdo na polju kuril. Škoda je le majhna.

Primanjkljaj na viški občini

Vič, dne 27. marca.

Včeraj smo kratko poročali, da je bila javna seja, na kateri se je imelo razpravljati o poročilu o občinskem gospodarstvu, proglašena še pred pričetkom za tajno in je bilo poskrbljeno tudi za primerno policijsko zaščito. Kakor smo zvedeli, je bil ugotovljen primanjkljaj okrog 86.000 Din iz naslova pobranih prispevkov za porabo vode, ki bi se imeli odvajati Mestnemu vodovodu v Ljubljani. Kot posledica tega primanjkljaja sta bila suspendirana oba občinska uradnika, revizija, ki jo izvaja občinska uprava, pa traja dalje.

V današnjem »Jutru« beremo izjavo Kluba občinskih odbornikov JNS na Viču, kjer se krivda oziroma primanjkljaj iz naslova vodarine vrača na prejšnji občinski odbor. Znano pa je vsem, da je po razrešitvi nekaterih odbornikov že prejšnji občinski odbor sestojal iz ljudi, ki imajo tudi danes odločilno besedo pri upravljanju občine. Sedanji občinski odbor in klub občinskih odbornikov JNS pa sta na upravi občine tudi že 17 mesecev. Dosedaj na občinski seji nismo slišali zahteve po reviziji, ki je bila najbrže izrečena le na sejah kluba JNS, ki so bile bolj pogostne kakor pa občinske. Nad šest mesecev že ni bilo nobene občinske seje. Zato je občinski svetnik g. Gale na včerajšnji seji grajal postopanje večine, ker ne skrbi za to, da bi se seje vršile pogostejše in da bi se vsaj občinski odborniki informirali o delu in poslovanju občinske uprave in uradništva. Mnenja smo, da bi

Mariborske vesti:

Stavbena sezona bo slaba

Pričetek pomladi je obenem pričetek nove gradbene sezone, ki jo vsako leto v mestih napeto pričakujejo tako podjetniki in gospodarski krogi, kakor delavske množice. Saj je od gradbene sezone odvisen napredek vsega mesta. Trgovina in obrt imata zaslužek, stotine sezonegraditeljev, ki je čez zimo držalo roke križem ter živelo na račun podpirne akcije, dobi zopet delo in kruh, pridobi pa tudi zunanost mesta na urejenih cestah, zazidanih ulicah, vrzelih in novih lepih stavbah. Živahnost gradbene sezone je najsigurnejši barometer za gospodarsko blagostanje mesta in gospodarsko podjetnost meščanov. Za Maribor pa kaže letos ta barometer slabo. Običajno je bilo v tem času nešteto novih zgradb prijavljenih, izdelani in odobreni so bili že vsi načrti, tudi za stavbe, ki so se začele zidati šele v poletju. Letos pa je prijavljena ena sama nova zgradba — enonadstropna vila v Sritarjevi ulici. In se tudi ne obeta nobeno večje novo zasebno poslopje. Če bi imela občina letos v svojem pro-

gramu kaka večja javna dela, bi se izostanek zasebne gradbene podjetnosti še prenesel. V občinskem proračunu pa ni za taka dela ničesar predvidenega. Sicer si prizadeva vodstvo občine, da bi dobilo iz kaldrminskega fonda, v katerem so za Maribor določene še znatne vsote, nekaj sredstev, toda malo je upanja, ker uprava fonda dosega na številne urgence niti ni odgovorila. Dokler se ne uredi vprašanje zamenjave vojašnic, tudi ni misliti na zidanje nove carinarne, za katero bi se še najprej dobila sredstva iz omenjenega fonda. Prav tako je še v zraku vprašanje zidanja nove šole v magdalenskem predmestju, ki bi pa tudi v primeru srečno zaključenih pogajanj za posojilo postalo aktualno šele na prihodnjo pomlad. Tako se obetajo za letos Mariboru slabi časi, ki se poznajo že sedaj na borzi dela; narašča od dne do dne število brezposelnih, ki so se pozimi stiskali kje pri sorodnikih in znanih na deželi ter so sedaj prišli nazaj v mesto v nadi, da bodo dobili zaslužek pri novih gradnjah.

□ Ban dr. Puc v Mariboru. Danes pride po uradnih poslih v Maribor ban dr. Puc. Je to njegov prvi obisk v Mariboru v svojstvu bana.

□ 25 let dela za bližnjega. Vincencijeva konferenca frančiškanske župnije obhaja v nedeljo lep jubilej. 25 let že deluje v blagor revčev frančiškanske župnije.

□ Energično borbo, ki je obenem dobro organizirana, so začeli okoliški vinogradniki proti bančanu. Te dni dobivajo vsi uradi, društva in razne organizacije okrožnice, v katerih jih kmetovalci opozarjajo na svojo borbo ter jih prosijo, da njihovo akcijo podpirajo z bojkotom vseh gostiln, ki bodo točile banško vino.

□ Službo je zopet nastopil bivši narodni poslanec dr. Ljudevit Pivko na tukajšnji realni gimnaziji. Preden je postal leta 1931 poslanec, je služboval na državnem moškem učiteljskišču.

□ Poročili so se: Koban Anton in Rožman Hedvika; Kukec Vladimir in Vrtič Marjeta; Mlinarič Ferdinand in Šet Franciška; Pečovnik Jožef in Polinč Marija; Vesligaj Josip in Miroslava Filipčič. Novoporočencem obilo sreče in blagoslov!

□ Člani SSK Maratona se udeležijo danes ob 15 pogreba pokojnega prof. dr. Frana Rostacherja,

Kaj se godi v Ljubljani?

Že od ponedeljka prodaja tovarna Remec & Co. iz Duplice pri Kamniku v svojem lokalu v Kersnikovi ulici 7 (poleg Slamiča) vsakovrstne stole in upognjeno pohištvo po izredno nizkih cenah. Ljubljanci, kakor tudi vsa ljubljanska okolica, ima sedaj priložnost, da si tako poceni kot še nikoli na novo opremi svoje stanovanjake, oziroma gostilniške in pisarniške prostore z okusnimi izdelki iz svetovne tovarne po originalnih tovarniških cenah. 3384

se dala revizija izvesti že davno prej, kljub odporu g. župana, ki s tem postopanjem ni bil zadovoljen, dasiravno je tudi on član kluba občinskih odbornikov JNS in je bil izvoljen kot predstavnik in nosilec liste JNS. To je znano prav vsakemu občanu na Viču.

Na seji je občinski odbornik g. Gale podrobno razčlenil občinsko gospodarstvo in navajal primere, ki gotovo niso bili prav vsem ljudem. O tem si pa pridržimo sodbo za prihodnjost. Eden od suspendiranih uradnikov je bil nastavljen na občini šele od gospodov, ki tudi danes odločajo in to še prav posebno ugotavljamo, da se ne bo valila krivda na vse prejšnje odbornike.

Predvsem pripravljamo sedanjemu občinski upravi, naj ne razburja občinstva, ampak naj gleda, da bodo knjige in dokumenti o plačanih zneskih prišli čimprej v pravo stanje; krivce naj pa brez ozira na levo in desno zasledijo in zagotovi materialno kritje. Kdor je to nerednost s svojim zaupanjem ali površnostjo zakrivil, naj trpi tudi posledice, če kavičja, ki mora biti za vsakogar, kdor ima posla z javnim denarjem, ne zadostuje. V bodoče pa naj se o občinskem poslovanju poroča občinskemu odboru. Doselej se nismo slišali poročila, da je blagajna in splošno poslovanje, ki ni bilo najekspeditivnejše, v redu. Za računsko in knjigovodstvene posle naj se preskrbi moč, ki ima potrebno kvalifikacijo in je obenem zmožna podati potrebna jamstva, ki jih zahteva že vsaka manjša podeželjska občina.

očeta našega klubskega tovariša. — Vodstvo SSK Maratona.

□ Izgubila se je. Pod tem naslovom smo poročali med mariborskimi vestmi, da je prišla v Maribor gdnca Baumgartnerjeva iz Gornje Radgone in so tu znanjake za njo vse sledi. To vest popravljamo v toliko, da je pravo ime izginule Risi Atzenhofer, roj. Baumgartner. Je avstrijska državljanka iz Gornje Radgone. Gornjo vest izpopolnjujemo še v toliko, da sta izginila zadnje dni v Mariboru še upokojenec Kolenc iz Tezna in avtoizvošček Ivan Völker. Za vse primere, ki so vzbudili v Mariboru izredno pozornost, se zanima policija.

□ Drevi prva operna premiera. Vprizori se Offenbachova opera »Hoffmannove pripovedke« pod vodstvom kapelnika Herzoga in režiserja J. Kovica.

□ Breskeje in marelice so se razcvetele na vrtu vile ministra Ivana Vesenjaka na sončnem pobočju Piramide. Gotovo so to prvi marelični in breskvini cveti letošnje pomladi v Mariboru.

□ Zaga pogorela. Na Urbančevi žagi v Lehnu na Pohorju je nastal požar, ki je vpepelil vso žago ter zraven nakopičeno zalogo rezanih desk. Požar je povzročila iskra iz dimnika, ki je zažgala na podstrešju nakopičeno seno. Ljudem se je posrečilo oteči sosednja poslopja. Škode je nad 15.000 Din. Poleg lastnika so močno oškodovani tudi številni drvarji, ki so imeli svoje imetje shranjeno v žagi.

□ Vrtnarji iz Maribora in okolice so na podlagi sklepov nedeljskega kmetijskega zborovanja vložili pri mestni občini novo vlogo, v kateri zahtevajo, da se preprope Bolgarom iz Cakovca in Vazraždna prodaja zelenjave na mariborskem trgu.

□ Za grehe v Gradcu pokora v Mariboru. Pred dvema letoma si je privoščil neki tukajšnji lesni trgovec veselo avtomobilsko vožnjo v Gradec, ki se je končala tako, da bi bil v vinjenem stanju skoraj povozil več graških policajev. Zgodbo je trgovec že zdavnaj pozabil in se na tihih veselil, da se je poceni izmazal, te dni pa ga je opomnilo na stari greh mariborsko sodišče. Včeraj je bila pred okrožnim sodnikom razprava, pri kateri je dobil trgovec mesec dni zapor, pogojno na dve leti.

□ Hud pes je na Smolniku ogrizel posestnico Pavlino Glaser na levi nogi tako močno, da jo jo morali prepeljati v bolnišnico.

□ Drevesca so se pocenila. Vedno več šadnih drevesc privaja drevesničarji na mariborski trg. Drevesca so se znatno pocenila ter stanejo sedaj po komadu 5—10 Din.

Ptuj

Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v Ptuju je imela 20. t. m. svoj redni (XV.) občni zbor v prostorih Narodnega doma. Zbor je otvoril in vodil predsednik zadruge davčni uradnik Prime. Zadruga šteje 219 članov. Kupujočih članov je 210. Aktivna znašajo 366.097 Din, pasiva pa 352.818 Din, tako da znaša čist dobiček 13.278 Din. — Upravnemu odboru se da pooblastilo, da se sme zadolžiti v zadrugne svrhe do 240.000 Din. Iz čistega dobička se predkaže rezervnemu fondu 30%, pokojninskemu skladu 1%, ostanek 69% pa dobrodelnemu fondu, ki vsebuje tudi posmrtni sklad. Pri volitvah so bili izvoljeni v upravni in v nadzorni odbor nekateri novi člani, med temi tudi sodnik dr. Lovro Lipič, čigar izvolitev so zborovalci sprejeli z burnim odobravanjem.

Občni zbor je imelo preteklo nedeljo tudi Veteransko društvo v Ptuj. Društvo šteje 116 članov. Dohodkov je bilo v preteklem letu 10.452 Din, izdatkov pa 2.644 Din. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika dosedanj podpredsednik g. Ignac Vauda, posestnik in vrtinar v Ptuj.

oblikovane. — Tudi družice gga. Ramšakove, Kogeljeve, Poličeve, Golobove in gdnce Zupečeve so imele privlačno lice in mnogo pevkah vrednot — a ne brez izjeme. — G. J. Rus kot pevec in čuvaj in g. Jare kot vojščak sta se dobro uveljavila. V. U.

Oder v Rokodelskem domu

Na tem odru so igrali pred nekaj dnevi Nicodemijevo »Učiteljico«, komedijo v treh dejanjih. Igra je kot igranja, oziroma dramatična umetnina komaj srednje kakovosti, vendar je prijetnejša, ker je manj burnih nastopov in se torej razvija v mirnejšem dejanju, kakor potekajo nekatere komedije. Prav vseč nam je prevod in uprizoritev že radi tega, ker je dejanje spretno lokalizirano, prikrojeno v domačem slovenskem duhu, t. i. z domačimi imeni. In tako je prav! Prav tako bi — po Linhartovem zgledu — kazalo nekatere igre v Nar. gledališču lokalizirati, ker se to lahko zgodi brez škode za umevanje igre same.

Igra je vzbudila dovolj dobre volje in razpoloženja, ker je bila igrana kaj dobro in spretno. Glavni vlogi sta igrala g. Puc in gdn. Lenkova. Prvi je podal graščaka in župana Blagaja dobro, in to s svojo mirno in sigurno igro; druga pa, ki je igrala učiteljico Svetinovo, je imela kot igralka precej težjo nalogo, vzlic temu jo je izvršila v naše zadovoljstvo. Usodo skromne podeželske učiteljice, ki v mladostni ljubezni ni bila srečna, a pozneje dočaka lepše dneve, je podala življenjsko resnično. Prav dobra je bila igra učiteljice Lize, nerodne njene tovarišice, kakor jo je zamislila gdn. Poljančeva, solsko ravnateljico pa nam je spretno predočila gdn. Samčeva. Ostale vloge so bile rešene povojno, vedrega in vselega značaja je bila vloga in igra g. Novaka, ki je predstavljal solskega slugo. Celotna uprizoritev pa kaže spretnost režiserja g. Ganonija.

Za letošnjo igralsko sezono bi si želeli samo še igro iz domačega, slovenskega življenja. Gr.

Huda nesreča dveh kolesarjev

Stari trg pri Ložu, 26. marca.

Vsa sosesčina je pod vtisom nesreče, ki bi kmalu zahtevala življenje dveh mladih fantov. Na Marijin praznik se je peljal s kolesom proti Blokam Dore Žagar, sobni slikar iz Starega trga. Onstran Loža, nedaleč od gostilne Zabukovec je hud klanec in na vznožju klanca oster ovinek. Ta del ceste je zelo nevaren za avtomobiliste in bicikliste. Zgodilo se je že več nesreč, ki pa so bile, avara Bogu, brez hujših posledic. Žagar se je vozil že v mraku brez luči in nesreča je hotela, da mu je privozil nasproti — tudi brez luči — Jože Avsec,

po domače Kropin iz Starega trga. Zaradi ostrega ovinka se nista mogla pravčasno umakniti drug drugemu in sta tako nesrečno zadela skupaj, da sta obležala nezavestna na tleh. Bliznji ljudje so oboja ponesrečenca prenesli v prvo hišo, kjer jima je nudil prvo pomoč banovinski zdravnik dr. Mejač. Žagar si je pri padcu izbil vse zobe na gornji čeljusti. Avsec si je pa pretresel možgane in je močno bruhal kri, zavedel se ni do ene ponoči. Oba ponesrečenca so nato prepešali na dom, kjer sta ostala v domači oskrbi. Prihujljenima fantoma želimo, da bi prav kmalu okrevala.

Evhariistični križ v Tržiču

Tržič, 27. marca.

Spominski evhariistični križ je bil pri nas blagoslovljen v nedeljo zvečer. Stoji pred cerkvijo sv. Jožefa na griču, da je viden po vsem mestu in okolici. Ko je bilo v cerkvi zaključeno celodnevno čiščenje, se je razvrstila ogromna procesija, v kateri je stopalo posebno veliko moških, po mestu in celo morje lučk se je zgrnilo okoli prijazne cerkve na griču. V temno in mirno noč so zvonili zvonovi vseh treh mestnih cerkev, glasna molitve in luči so pa izpričevale vero v Krista in sv. Evhariistijo. Križ je visok nad osem metrov in je bil ob blagoslovitvi lepo z zelenjem ozaljšan in krasno osvetljen. Po blagoslovu je imel domači g. župnik pred križem primeren nagovor in številna množica je zapela močno in verno pesem »Kraljevo znamenje križ stoji«. Z veseljem so na kvaterno nedeljo naši župljani darovali za kongres pri darovanju odraslih 4078 Din in pri svojem posebnem darovanju otroci 595 Din, dočim se je do tedaj nabralo tudi v župni pisarni že 877 Din — poleg darov mohorjanov, ki so posebej prispevali 200 Din. Po darovih v denarju smo na dan celodnevnega čiščenja sv. R. T., ki je bilo letos izredno obiskano, postavili še lep spomin na griču sv. Jožefa, ki naj celo župnijo navdušuje za letošnje izredno slavlje!

Materinsko proslavo je na praznik oskrbela naša Vincencijeva konferenca v svoji lastni dvorani. V primernem nagovoru je označil pomen tega dneva najprvo g. predsednik konferencie, nato je bila pa jako dovršeno podana Mlakarjeva »Povest o izgubljeni Marti«, ki je tudi za to proslavo jako primerna. Številne matere in njihovo spremstvo je bilo z lepo prireditvijo zelo zadovoljno.

Ostale vesti

— Velikonočno poklonitveno potovanje na Oplenac priredi Oblastni odbor Narodne odbrane skupno s »Putnikom« z odhodom iz Ljubljane 20. aprila zvečer, s povratkom v Ljubljano 23. aprila jutraj. Cena vožnje brzovala do Mladenovec in nazaj, vključno avto, železniška legitimacija in vstopni na razstavo, II. raz. 320 Din in III. raz. 235 Din. V slučaju, da se prijavi zadostno število za posebni vlak, se zniža cena II. raz. na 264 Din in III. raz. na 193 Din. Prijave sprejema Putnik do 10. aprila t. l.

— Za evhar. kongres sta poslala naši upravi med drugimi tudi gospe Katarina Waidhofer in gospod Ivan Glastovec iz Donawitza pri Leobnu vsak po 5 šil. Iskreni Bog plačaj!

— Pismoeno za nedeljski počitek. Na kongresu banovinske sekcije Zdrženja poštno-telegrafsko-telefonskih nameštencev v Zagrebu je bila sprejeta resolucija, s katero pismoeno zahtevajo, da se uvede za vso državo nedeljski počitek. Ob nedeljah naj bi se dostavljale le nujne pošiljke, ekspresna pisma, brzopetke itd. Praksa, ki je v veljavi v dravski banovini, naj bi se uvedla v vsej državi.

— Pri številnih težkočah ženskega spola povzroči naravna »Franz-Josef« grenčica najboljšo olajšavo. Spričevala klinik za ženske bolezni dokazujejo, da se uporablja zelo milo odvajajoča »Franz-Josef« voda posebno pri porodnicah z izbornim uspehom.

— Ribiči izlet ljubljanskega ribarskega društva. V nedeljo, dne 31. marca 1935 se odpeljejo ribiči z potniškim vlakom ob 7.25 v Celje, ob tam z avtobusom skupno s tovariši celjskega ribarskega društva v 17 km oddaljeno Bukovlje do ribogojnice g. Zangerja. Tu se sestanejo z mariborskimi rib. društvom, ki pride z istim namenom tja, ob priliki proslave svoje 25-letnice. Prijave sprejema tajnik do sobote, 30. marca. Ob zadostnem pripravljenju se odpeljejo v slučaju lepega vremena z odprtim avtobusom. (3372)

— Bivši poslanec JNS Rista Djokič je bil obsojen v Sarajevu na 8 dni zapore ali 480 Din denarne kazni, kar je žalil Vlada Djuriča. Na sestanku staršev na ženski gimnaziji v Sarajevu je Djokič napadel Vlada Djuriča, češ, da je bil avstrijski služabnik; kljub temu njegova hčerka napreduje v šoli, medtem ko je Djokičeva padla iz petja.

Beli zobje

naredi vsak obraz privlačen in lep. Da dobimo lepe, bele zobe, jih snajmo zjutraj in zvečer s prijetno osvežujočo in okusno zobno pasto Chlorodont. Že po kratki uporabi dobé zobje čudovito lep lesk slonove kosti.

Tuba Din. 8.-

Jugoslovanski proizvod.

Pet rudarjev obnemoglo

V rudniku Donje Ladanje še vedno stavkajo rudarji. Vsi poskusi, da bi jih pregovorili, so bili doslej zaman. Rudarji so ostali v rovih in tu čakajo na izplačilo plač. Iz rovoev so prinesli 5 rudarjev, ki so se onesvestili. V rovih je ostalo še 125 rudarjev, ki so že zelo oslabele. Predstavnik rudarskega nadzorstva inš. Močnik je skušal pregovoriti rudarje, naj bi šli zopet na delo. Zankrat bi jim izplačali eno mesečno plačo. Doslej še ni znano, ali je to posredovanje uspelo. Rudarji ne zaupajo več upravi in trdijo, da je že večkrat prelomila besedo. Uprava rudnika dolguje rudarjem okoli 200.000 Din za neizplačane plače. Rudarji že itak prejemajo nizke plače, kljub temu je uprava rudnika, ki je v rokah zasebnika, ostala dolžna delavcem plačo za 4 mesece.

Koledar

Četrtek, 28. marca: Janez Kapistran, spoznovalec; Sikst, papež.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v torek ob pol 9 zvečer v 71. letu starosti umrla g. Erna Robida, napovedavka pogrebov. Pogreb bo v petek ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti, Hrenova ul. 6. Naj v miru počiva!

† V Mostah pri Ljubljani je umrla gospa Franciška Mekinda roj. Kremžar. Zaprta soproga in tri otroke. Pogreb bo danes ob 4 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Zavod sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano je danes — 28. marca — obiskal oče Abraham. Napotil se je — brez vratarjeve dovoljenja — naravnost v sobo g. prof. Franceta Omerca. Prinesel mu je diplomu za društvo »Abraham«, mu čestital k njegovemu dosedanjemu neutrudljivemu delu v zavodu ter mu želel trdno zdravje in mnogo uspehov tudi za bodočnost. Tej čestitki se pridružuje njegovi bivši učenci, znanci in prijatelji in mu kličejo: Bog ga živi še mnogo let!

— Novi člani Glavnega prosvetnega sveta v Belgradu. Ker je potekla triletna doba članom Glavnega prosvetnega sveta ministrstva prosvete, so bili s kraljevim ukazom imenovani novi člani v stalni odbor in širši odbor glavnega prosvetnega sveta. Iz dravske banovine so imenovani v stalni odbor g. Josip Mazi, direktor I. drž. realne gimnazije o Ljubljani in g. Ivan Dimnik, predsednik Jugoslovanskega učiteljskega združenja v Belgradu, v širši odbor pa poleg teh prof. Fran Grafenauer, predsednik sekcije profsorskega združenja v Ljubljani in univerzitetni profesor dr. Jovo Hadži iz Ljubljane. Za predsednika Glavnega prosvetnega sveta je imenovan g. dr. Vladimir Čorović, rektor univerze v Belgradu, za podpredsednika g. Jelenko Mihajlovič, rektor višje pedagoške šole in direktor Seizmološkega zavoda v Belgradu. Prvo zasedanje Glavnega prosvetnega sveta, ki je trajalo ves prešli teden in še zaseda, je otvoril g. ministar prosvete Stevan Čirić, ki je podal članom daljši ekspoziciji o prosvetni politiki.

— Na visoki trgovinski šoli pri češki tehniški v Pragi je bil diplomiran dne 22. marca za industrijskega inženjerja član Slovenske dijaške zadruge v Pragi g. Franjo Blatnik iz Velenja. Čestitamo!

Tudi pri nas se množe pristaši sirove prirodne hrane!
• Kuhanje in pečenje uniči v hrani vitamine, hormone, minerale, sploh najvrednejši del hrane, tako pravijo.
In to je res!

Vendar smo mi že od nekdaj navajeni na šunke, klobase, piske, razne pečenke in sl. ter se ne moremo tako lahko »preorijentirati« na sirovo hrano.

RADENSKA

daje toliko raznih mineralov v prvobitnem, priradnem in nespremenjenem stanju. Vezemo utile cum duice.

Zlata sredina je najboljša!

Naznanila

Ljubljana

1. Predavanje v društvu »Pravniki«. V petek, dne 28. marca bo priredilo društvo »Pravniki« točno ob 18 v jusuhi palaci, dvorana št. 79, predavanje. Predava gospod dr. Vladimir Murko: O novejši bančni zakonodaji. Vabimo vse članke in prijatelje društva, da se tega zanimivega predavanja v oim večjem številu udeležijo.

1. Ljubljana. Drevo ob 8 najna povsaj vaje za celotni zbor.
1. »Filozofsko društvo« v Ljubljani bo imelo v soboto, 30. marca ob 18 na univerzi v zbornici svoje drugo predavanje. Prof. Veber nadaljuje in zaključuje svoje predavanje o temi: Svoboda in enotnost. Vabljani člani društva in vsi, ki se za filozofijo zanimajo.

1. Drevo ob 8 h na XIII. prosvetnem večeru Salskega mladinskega doma sklopično predavanje o Egiptu. Predaval bo g. dr. Srećko Zanen. Vstop prost.

1. Nočno službo imajo lekarnar: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Rancar, Miklošičeva cesta 30, in mr. Gortus, Moste.

Maribor

1. Zivati, slovenske prijateljice. O tem bo drevo predaval v Ljudski univerzi v Studenih veterinarščih nadstavniki g. Franjo Pirnat.

1. Ob zaključku šestmesečnega narodnega šolovanja dne 7. aprila bo v unioeski dvorani spominski koncert Ispavseve pevskie župe s sodobnim številnim pevskih zborov ter odličnih solistov. Izvajali se bosta dve kantati za zbor in orkester; in sicer Žalostna »Ose na« in Mirkova »Blagovestnikom«.

1. Občinski namestniki in severnega dela dravske banovine (po-robja bivše mariborske oblasti) bodo imeli drevo ob 30 v lovski sobi hotela Orle sestanek, na katerem se bodo obravnavala stanovska in organizacijska vprašanja. Na dnevnem redu je tudi referat o emonim in smotrenem poslovanju občinskih uradov.

Drugi kraji

1. Hrastnik. Občni zbor Krajevne protituberkulozne lige bo v nedeljo, 31. marca ob 17 v deški osnovni šoli. Na običnem zboru bo podane poročilo o stanju akcije za gradnjo kobilice, ki bi naj bilo še leto dograjeno.

LJUDSKA UNIVERZA

V LJUBLJANI

Drevo ob 19.15 bo predaval na Drž. trg. akademiji tajnik Delavske zbornice g. Filip Uratnik o davčni politiki in delavstvu ter nemočnemstvu.

V MARIBORU:

V petek, 29. marca predava g. vseuč. prof. dr. Iz. Cankar iz Ljubljane o temi: Kako vidi likovna umetnost svet? — V ponedeljek, 1. aprila bo predaval g. vseuč. prof. dr. A. Zivković iz Zagreba o borbi okoli kršćanstva na Nemakom.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Četrtek, 28. marca. 12.00 Jager gre na jago (neka) lovska pesem na ploščah) 12.50 Poročila 18.00 Cas, Uvertura na ploščah 18.00 Hoj trubaši! (vojna godba na ploščah) 18.30 Sprejeli po stari Ljubljani (dr. Rudolf Andrejka) 18.50 Sbrohrvačina (dr. Miro Rupel) 19.30 Cas, Jedilni list program za petek 19.30 Naclo nalna ura 20.00 Prenos iz Belgrada 22.00 Cas, poročila 22.30 Iz operet (plošče).

Drugi programi

CETREK, 28. marca. Belgrad: 20.00 Simfonični koncert orkestra kraljeve garde 22.30 Plesna glasba — Zagreb: 20.00 Belgrad — Dunaj: 17.30 Plesni in arle 20.50 Avstrijska glasba 21.40 Radijski orkester 22.50 Tolisan, vseoligra, Nestroy 23.45 Jaza — Milan-Trst: 17.35 Petje 21.00 Mozartov koncert — Rim-Bar: 17.05 Pevski in instrumentalni koncert 26.45 Simfonični koncert — Praga: 19.30 Salonska glasba 19.50 Belgijska glasba 20.20 Kolomb, igra 22.15 Labka glasba — Brno: 19.40 Zbor — Bratislava: 19.30 Plesna glasba 21.30 Mandolinistična glasba — Varsova: 20.00 Labka glasba in petje 21.00 Orkestralni in violinski koncert 22.15 Salonska glasba — Berlin: 19.00 Plošče 30.10 Plesna glasba — Königsberg: 19.30 Madina petje 30.15 Pester plesni večer — Bratislava: 18.30 Chopinova klavirska glasba 19.00 Stuttgart 21.00 Plesni večer — Hamburg: 19.00 Godba na ploščah 20.10 Plesni večer — Lipsko: 18.30 Narodna glasba 30.10 Plesna glasba — Köln: 12.30 Nemške narodne pesmi 30.30 Pester večer — Frankfurt: 19.00 Stuttgart 30.15 Brucknerjev koncert 31.30 Zabavna glasba — Stuttgart: 19.00 Glasbene pravljice 20.15 Ljubzen in kava, igra 21.00 Svabske narodne pesmi — Monakovo: 19.00 Nemški verz in pesmi 20.10 Zabavna glasba iz vsega sveta — Zürich: 19.15 Zabavna glasba 20.00 Brahmsov koncert — Strassburg: 19.30 Radijski orkester 21.30 Harmonika 22.30 Klavirska glasba.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča sledeče knjige:

Besson, Katholische Kirche und Bibel. 123 str., vez. 86.50 Din. Böckle, Predigten für die Fasten- und Osterzeit. 70 str., kart. 20 Din. Brögger, In Jesu Geiste. 158 str., vez. 45 Din. Faltinger, Der Katechet erzählt. Zbirka zgledov za šolo in dom, priročnik in spovednik na podlagi novega avstrijskega katekizma. 608 str., vez. 100 Din. Jansen, 64 Tafelbilder. Priprava kršćanskega nauka za prvo šolsko leto. 50 Din. Lhande, Die Armen im Evangelium. Pariški radio-prenosi. 107 str., kart. 30 Din. Lippert, Der Mensch Job redet mit Gott. 301 str., vez. 116 Din. Löbmann, Richtig predigen. 39 str., vez. 16 Din. Mauriac, Zwei Lourdespilger. 110 str., kart. 30 Din. Penz, Kinder-Ansprachen. 161 str., kart. 40 Din. Schmid, Kurze-faßtes Handwörterbuch des Kirchenlateins. 238 str., vez. 96 Din. Schryvers, Mein göttlicher Freund. 274 str., vez. 80 Din.

Prostovoljna javna sodna dražba

stavbenih parcel, ki se vrši 2. aprila 1935 ob 15. uri popoldne v prostorih gostilne »Kmet«, v Šiški ob Celovski cesti. Parcele leže nasproti gostilne »Kmet«. merijo ca 500 m², imajo zelo ugodno lego in se na njih lahko grade visokoprtilične in enonadstopne vile.

Vsi tozadevni dražbeni pogoji se dobe na sodišču v pritličju soba št. 37. Vsklicna cena za en m² je Din 100.—.

Pri menstrualnih težkočah

migreni, neuragiji in vseh vrstah boleini deluje hitro in razsrešljivo

ALGOCRATINE

Proizvaja E. LANCOSME, PARIS.
Dobiva se v vseh lekarnah.
Ogl. rev. p. št. 2373 od 11 XII. 1934

Dr. Bertram Otto Bardenhewer, biserni mašnik in senjor profesor na bogoslovni fakulteti v Münchenu, je včeraj umrl. Z njim je katoliška in bogoslovna znanost izgubila največjega evropskega patrologa, prav dobro znanega tudi vsem našim duhovnikom. Kdo naših teologov ni študiral po njegovi patrologiji, ki je izšla pred 25 leti in je prestavljena na vse evropske jezike? Njegova »Zgodovina starocerkvene književnosti« je izšla v 5 delih belih zvezkih. Od ostalega njegovega neumornega in mnogostanskega dela naj omenim samo še njegovo izdajo biblijskih študij ter spisov cerkvenih očetov. (Bibliothek der Kirchenväter). — Rojen je bil nad Renom (M. Gladbach) leta 1851., in je še pred posvečenjem dosegel doktorat iz orientalistike, pozneje pa še iz bogoslovja. L. 1879. se je habilitiral na münchenski univerzi in je po Bismarckovem kulturnem boju dobil mesto na univerzi v Münstru Od leta 1886. pa je deloval v Münchenu kot strokovnjak za novi zakon in bil leta 1905—1906 tudi rektor. Leta 1924. pa je šel v pokoj. Imenovali so ga med kandidati za kardinala, pa je odklonil, hoteč živeti samo znanosti. — Bardenhewer je ustvaril dela, ki jih bodo katoliški teologi še dolgo po njegovi smrti brali in študirali in iz njih zajemal čistost svojega nauka, predvsem, kar se tiče Marije, ki je bila poseben predmet njegove ljubezni.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — Začetek ob 20

Četrtek, 28. marca: Waterloo. Red Četrtek.
Petek, 29. marca: Zaprti.
Sobota, 30. marca: Bomeški ropcevi. Premiera. Red B.
Nedelja, 31. marca: Matiček se ženi. Izven. Zaitzane cene od 30 Din navzdol.

OPERA — Začetek ob 20

Četrtek, 28. marca: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. Globoko zaitzane cene od 20 Din navzdol.
Petek, 29. marca: Zaprti.
Sobota, 30. marca: Francesca da Rimini. Red Četrtek.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 28. marca: Hoffmannove pripovedke. Premiera. Red D.
Petek, 29. marca: Zaprti.

Šiba Kitajske

Strašna poročila o povodnji na Kitajskem

Kitajsko je zopet zadela strašna nesreča, kakor poročajo najnovejša poročila iz Šanghaja od 25. marca. Narasla Rumena reka je podrila nasipe in poplavlila vse pokrajine svojega ogromnega porečja. Število ljudi, ki so pri tej povodnji utonili, cenijo na 20.000. Kakih 100.000 ljudi pa beži iz svojih vasi, da uidejo valcvm. Stvarno škodo cenijo na 40 milijonov dolarjev. — Ta novica je te dni z brzjavom prispela v Evropo. Malo dni prej pa je v vatikansko glasilo »Osservatore Romano« priobčilo pismo misijonarja Pavla Giustija, ki deluje v kitajski pokrajini Honan. To pismo je bilo pisano v začetku decembra ter je šele sedaj prišlo v Evropo. Misijonar popisuje strašne razmere v svojem misijonu. To misijonsko ozemlje ob Rumeni reki je bilo decembra meseca že drugič poplavljen. Komaj pa je to pismo s pretresljivim opisom razmer in bede prišlo v Evropo, že je Rumena reka vnovič zahtevala svoje žrtve. Vprično te nesreče naj ponatisnemo misijonarjevo poročilo iz decembra meseca, ki se glasi:

Po pravici so Rumeno reko že v starem veku imenovali šiba Kitajske. Zgodovina je v teku stoletij vedno poročala o pogostih in velikih povodnjah, katere je povzročala ta reka, ko je poplavljala ogromna ozemlja, uničevala velika mesta in številne vasi, povzročala draginjo, lakoto, kugo in državljanske vojne. Toda v 20. stoletju, ko se Kitajska ponša s svojim napredkom, je ta reka dvakrat v teku enega leta predrla svoje nasipe, opustošila deželo ter zanesla med prebivalstvo obup in smrt. To je tako strašna nesreča, da je pretresla celo povodnji navajene Kitajce in da je inozemstvo sploh ne more pojmiti. Vendar pa je to žalostna resnica.

Bilo je 12. avgusta leta 1934, ravno eno leto od zadnje povodnji, ko je Rumena reka vnovič pretrgala nasipe, katere so malo prej vnovič zgradili. Ko je ta strašna vest udarila med ljudi, se je začel v tem ogromnem ozemlju splošen beg; saj v tej ogromni ravnini nihče ni mogel vedeti, kako daleč bodo prihrumeli pogubonosni valovi razdivjane reke.

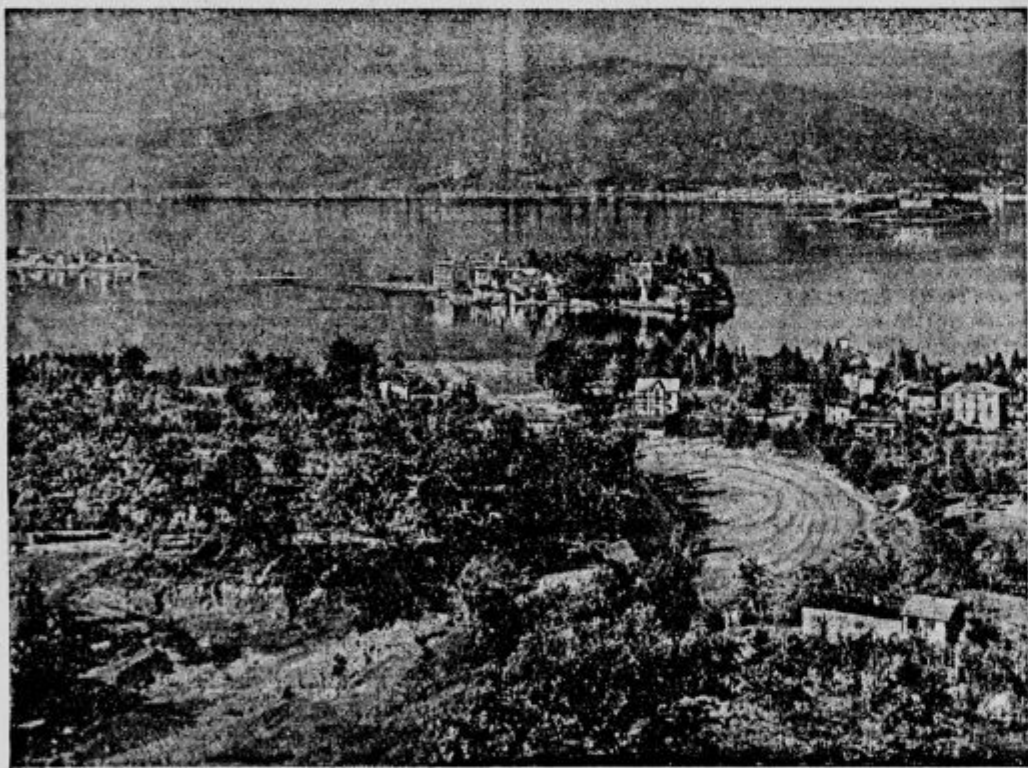
Ko je prvi naval valovja nekoliko poлегel ter so čolni našega misijona, katere smo lani kupili, začeli reševati, sem tudi jaz pohitel na eno izmed teh čolnov na pomoč. Ko so prihrumele vode, je v vaseh bilo le še malo ljudi, ker jih je mnogo pobegnilo že pri prvi novici, komneč strahote zadnje povodnji. Večina prebivalcev, ki so ob lanskim povodnji zbežali, pa se sploh še ni vrnilo na svoje domove. Tako sem mogel ugotoviti, da ni utonilo

toliko ljudi, kakor pri prejšnjih povodnjah. Vendar pa je voda zajela še vedno dovolj nesrečnežev, ki niso imeli časa pobegniti in so se rešili na drevesa. Tamkaj so lačni in onemogli pričakovali rešitve. Ponekod je bila sila naraslega vodovja tako velika, da je podrila in odnesla celo hiše, katere so bile tako močno zgrajene, da jim doslej nobena povodenj ni bila kos. S silno žalostjo v srcu sem se v čolnu vozil skozi nekaj krščanskih vasi, v katerih so malo poprej še stale naše kapelice, o katerih pa sedaj ni bilo več sledu. Ko sem se vrnil na misijonsko postajo, sem tam našel veliko množino novih beguncev, ki so prosili, da bi jih sprejeli pod streho. Le nekaj smo jih mogli sprejeti, ker nisem vedel, kako bi utešil njihovo lakoto, in pa, ker so bili vsi naši prostori že natrpani polni samih beguncev od poprej.

Prizadeval pa sem si, da bi za te reveže preiskrbel pomoč krajevnih oblasti. Zal moje prizadevanje ni uspelo. Nato sem odšel do deželne vlade v Kai Feng, da bi tam priporočal nesrečne begunce. Pa tudi tam sem slišal le lepe in prazne obljube. Čeprav sta od tistihmal pretekla skoro dva meseca, oblasti niso prav nič ukrenile, da bi rešile te nesrečnežev obupa in smrti. Tudi misijon ni sprejel najmanjše denarne podpore. Medtem ko mi sami nismo vedeli, kako naj prehranimo 2600 beguncev, ki so se zatekli v naše zasilne barake okrog misijonišča, je vsak dan narasčalo število tistih, kateri so noč in dan trkali na naša vrata in nas prosili pomoči. Kadarkoli sem samo za en hip stopil na prag naše hiše, že so od vseh strani prihitali siromaki, ki so ležali tam zunaj, prosili, jokali in se obešali za moja oblačila, naj jih za božjo voljo sprejemem pod streho. V tem strašnem obupu in v svoji poganski zaslepljenosti se jih je mnogo naveličalo življenja in so se obešali na dreve ali pa si drugače končavali življenje kar na cesti.

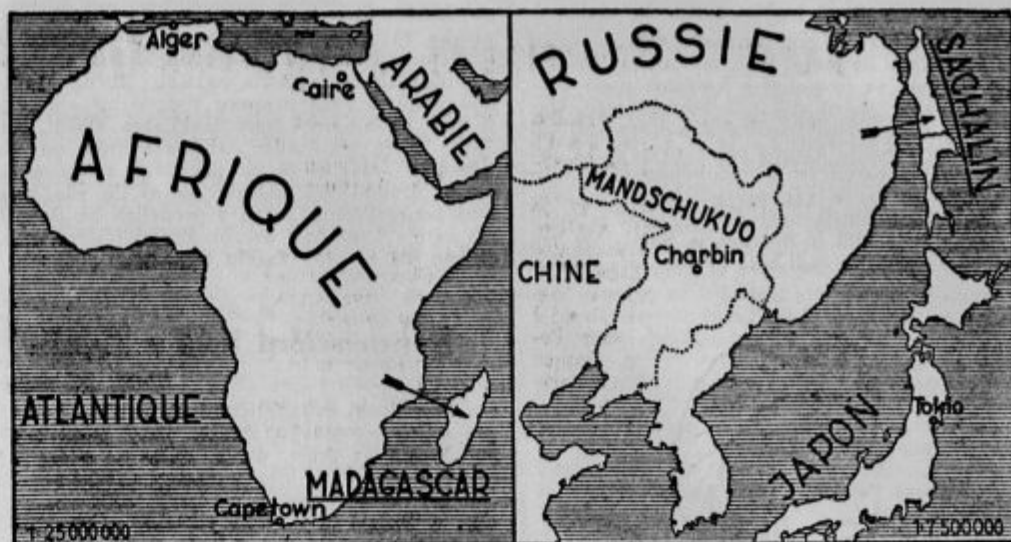
Med nesrečniki je tudi 4000 kristjanov, katere smo mi krstili, in 2000 katehumenov. Med tistimi, ki trpe lakoto, jih je mnogo, ki so bili nekoč premožni, ker so imeli velika posestva. Ker je vse njihovo bogastvo bilo v zemlji, zemljo pa že dve leti pokriva voda, katere je pokopala tudi njihove hiše in drugo imetje, jim ni ostalo prav ničesar, s čimer bi se mogli preživljati.

Po najnovejši statistiki je v tem okrožju več ko 200.000 ljudi, kateri umirajo za lakoto. Lakoti pa je sledila še druga pošast, katere bo za tistega, ki nima ne strehe, ne hrane, ne obleke, še mnogo hujša: strašna zima. Pretrese me ta strašna misel in v treščici roki se mi ustavlja pero. Vsem, kateri imajo še kaj srca v sebi, bi rad zapisal, da je treba pomagati tistemu, kateremu grozi smrt za lakoto in zimo.

V lepem mestu Strasi se bodo 11. aprila sešli državniki Anglije, Francije in Italije, da bodo sklepali o usodi Evrope

Cele dežele naprodaj

Iz Londona poročajo, da je Francija pripravljena Italiji prodati veliki otok Madagaskar, ki leži na vzhodni strani Afrike. Francija bi ta otok dala Italiji, če ji ta plača zanj 75 milijonov funtov (blizu 20 milijard dinarjev).

Nekako istočasno pa je japonski zunanji minister v japonskem parlamentu izjavil, da se Japonska pogaja s Rusijo za odkup severnega dela otoka Sahalina. Vsekakor je to bolj pošteno, kakor pa kratkomo vzeti in pri tem žrtvovati življenje nedolžnih državljanov.

Orjaško holandsko letalo

Holandija je dobila najnovejša in velika potniška letala, ki bodo vozila pošto in ljudi med Londonom, Amsterdamom in Berlinom. V ponedeljek se je prvo tako letalo Fokker F. 36 spustilo na berlinskem letališču.

Orjaško letalo ima na levi in desni vdolbina po dva močna motorja: v vsakem krilu sta po dva. Ta sila daje letalu moč, da nosi v evropskem poletu s seboj 36 potnikov, kar pa seveda še ni vse. Tudi na letu izven Evrope nosi s seboj lahko mnogo ljudi. Ker je pilotov sedež spravljen čisto spredaj, je ves volti trup prihranjen za potnike. Za tiste, ki potujejo s tem letalom, je zanimiva

posebna naprava, ki omogoča, da v trup, kjer sede ali spe potniki, od brnenja motorjev ne prihaja noben šum. Tako se potniki v kabini med seboj lahko mirno pogovarjajo. Ker so motorji na krilih, njihov ropot ne moti niti ponoči spečih potnikov.

Vsak motor ima 700 konjskih sil. V štirih bencinskih tankih je prostora za 3400 litrov bencina. Letalo s krili je široko 33 metrov, orjaška krila imajo 172 kvadratnih metrov površine. Letalo samo je težko 9900 kilogramov, nosi pa lahko 6100 kilogramov tovora. V letu doseže hitrost 270 km na uro ter se povzpne 3250 m visoko.

Junaški franciškan

Pred kratkim je v Bostonu blizu Newyorka začela goreti Marijina cerkev in je tudi zgorela. V društveni dvorani, ki je prizidana cerkvi, je bilo 24 otrok, katere je bilo treba rešiti. Franciškanski pater Arcadio je hotel rešiti otroke, a glavni vhod je že gorel. Zato je pohitel k stranskemu vходу in tam rešil otroke. Ko so bili otroci rešeni, so ugotovili, da ni društvene blaginjske. Ker pa je med tem začel goreti že tudi stranski vhod si je pater od gasilcev izposodil plinsko masko, si jo nadel in vnovič planil v gorečo poslopje. Tam je res našel blaginjske, ki je bila že nezavestna. Rešil je tudi njo. Nato je pater s tremi gasilci udril v gorečo cerkev ter srečno rešil Najsvetejšo in cerkvene posode.

Kje je milijonski nakit

Poročali smo o letalski nesreči, ki se je zgodila v afriškem pragozdu, kjer sta se poleg petih drugih smrtno ponesrečila tudi generalni guverner francoske srednje Afrike in njegova žena. Kakor je sedaj znano, je gospa Renardova imela zavarovan svoj nakit in dragulje za 85.000 funtov, to je za več ko 20 milijonov dinarjev. Najvažnejši njeni dragotini sta bili dve biserni ovratnici, vredni ena 3 milijone 300.000 frankov, druga pa dva milijona frankov. Vendar doslej ni znano, ali je gospa Renardova ta svoj nakit imela s seboj, ko je z možem odšla na nesrečno potovanje. Reševalna ekspedicija je medtem prišla do mrtvih trupel in razbitin letala sredi pragozda. Ko bo ekspedicija opravila svoje delo, se bo videlo, ali so te dragotine najdene, ali so izgubljene. Če so izgubljene, bo morala Lloydova zavarovalnica plačati dedičem nad 20 milijonov dinarjev. Zato se Lloydova zavarovalnica sedaj silno trudi, da bi se našle zavarovane dragocenosti. Gospa Renardova je bila, preden se je poročila s francoskim generalnim guvernerjem, vdova po bogatem ameriškem tovarnarju mila Michaelu Wilbournu.

S strojno puško na državnega pravdnika

Iz Chicage poročajo: V nedeljo, 24. marca so neznani tolovaji v avtomobilu s strojno puško umorili državnega pravdnika Tomaža Courtneyja, katerega sovražijo zato, ker tolovajem hudo stopa na prste.

Ko je čikaški državni pravdnik v spremstvu svojega prijatelja, mestnega svetovaleca, stopil iz hotela in sedel v svoj avtomobil, je po drugi strani ceste privozil zaprt črn avto, v katerem so sedeli trije mošje. Ta trojica je naenkrat začela s strojno puško divje streljati v Courtneyjev avto. Državni pravdnik in mestni svetovalec sta se brž potuhnila in skrila za voz. Kroglice so razbile šipe in gorenje dele, ona dva spodaj v vozu pa sta ostala nepoškočkovana. Nato so zločinci naglo oddrli.

Šahovski mojster Aron Niemcovič je nenadno umrl v Kopenhagenu. Star je bil komaj 48 let. Po rodu je bil iz Latvije, po krvi pa seveda žid, kakor že ime pove. Bil je velik mojster v šahovski igri.

Roman za mlade in stare

34

EMIL IN DETEKTIVI

Spisal E. Kästner, poslovenil M. Kunčič.

»Stoj!« je zakričal Emil in poskočil od tal kakor žoga, tako lahko mu je nenadoma postalo pri srcu. »Stoj! Denar sem si zataknil v vlaku z iglo pod suknjič. In zaradi tega morajo imeti bankovci luknjice!«

Blagajnik je dvignil denar proti luči. Vsem je zastala sapa.

»Deček ima prav,« je zakričal blagajnik, ves bled od razburjenja. »Bankovci so res preluknjani!«

»In tukaj je igla,« je dejal Emil in ponosno položil iglo na mizo.

V tem hipu se je tat bliskovito obrnil, porinil dečke v stran, da so popadali na tla, zdrvel po dvorani, odprl vrata in — že ga ni bilo več.

»Za njim!« je zakričal bančni ravnatelj. Vsi so stekli proti izhodu.

Ko so prišli na ulico, je bil tat že obkoljen od najmanj dvajsetih dečkov. Grabili so ga za noge. Obešali so se mu na roke. Vlekli so ga nazaj za suknjič. Branil se je na vse kriplje. Dečki pa ga niso izpustili.

In tedaj je prisopihal tudi stražnik, ki je šla ponj Ponica Klobuček na svojem kolesu. In bančni ravnatelj ga je resno pozval, naj moža, ki se piše Zabjek ali Miler, aretira, kor je, kakor vse kaže, železniški tat.

Blagajnik si je vzel dopust, vzel iglo in denar ter odšel z njimi. Bil je to dokaj čuden spreved.

Sprejaj stražnik in blagajnik, v sredi tat, za njimi pa okoli sto otrok. Tako so šli na policijo.

Ponica Klobuček se je peljala na svojem malem, ponikljanem kolesu zraven njih, kimala srečnemu bratrancu Emilu z glavo in zaklicala:

»Emil, dečko moj! Jaz se zdaj odpeljem domov, da jim opišem ves ta cirkus.«

Emil ji je pomahal z roko in dejal:

»Opoldne bom že pri kosilu! Lepo pozdravi vse skupaj!«

Ponica Klobuček je še zaklicala:

»Ali veste, kako se mi vse to zdi? Kakor velik šolski izlet!«

Potem je, zvoneč na vso moč, izginila za ogrom.

Petnajsto poglavje

Emil obišče policijsko upravo

Spreved je krenil proti najbližji stražnici. Stražnik je sporočil načelniku straže, kaj se je zgodilo. Emil je njegovo sporočilo dopolnil. Potem je moral povedati, kdaj in kje je bil rojen, kako se piše in kje stanuje. Načelnik straže si je vse to vestno zapisal.

»Kako se pa pišete vi?« je vprašal moža s trdim klobukom.

»Herbert Kisling,« je odgovoril tat.

Dečki — Emil, Tomažek, Tonček in profesor — so se morali glasno zasmejati. Njim se je pridružil bančni uradnik, ki je izročil načelniku straže stoštrideset mark.

»No, ta je pa res tišč!« je vzkliknil Tomažek. »Najprej se je pisal Zabjek. Potem se je pisal Miler. Zdaj se piše Kisling! Radoveden sem, kako se piše v resnici!«

»Mir!« je zarenčal načelnik straže. »Tudi to bomo dognali!«

KITAJCI IN KITE

Kitajska vlada je nedavno razpustila tajno društvo, katerega člani so se obvezali, da se bodo protivili vladnim ukrepom, da si mora vsak Kitajec porezati kite. Člani so nosili posebne čepice in le na tajnih društvenih sestankih so se očitno krasili s svojimi kitami, član z najdaljšo kito pa je vsako leto prejel posebno diplomu. Kitajci se sploh krčevito branijo moderniziranja svojih člav in smatrajo kito še nadalje kot najlepši moški okras.

INKOGNITO OBESEN

Te dni so v Londonu obesili nekega Georga Harveya zaradi umora. Mož se ni pisal Harvey. Prosil je — ker je njegova mama ležala na smrtni postelji — naj sodišče razpravlja proti njemu pod psevdonimom Harvey. Pod tem imenom je bil obsojen in obešen. Mati ni ničesar izvedela. Zdal, ko je stara žena umrla, so angleški časopisi objavili pravo ime inkognito obglavljenega moža: ime: novel se je Charles Lake.

LOVCI MUH

Zoološki vrtovi porabijo mnogo muh za krmiljenje rib in ptic. Ker pa je treba te muhe šele naloviti, je postal mušji lov takorekoč poklic. Na vsem svetu je zdaj približno 20 tisoč ljudi, ki si služijo kruh s tem, da lovijo muhe.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; število oglasov Din 2.—. Najmanjši oglas za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročitvi. Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinjska vrstica po Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert.

Službe iščejo

23 letno dekle
izučeno kuhanja, nekoliko šivanja, se želi izučiti gostilniške obrti. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3343.

Vajenci

Vajenka
za modno trgovino se sprejme pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (v)

Službodobe

Več krojačev
dobrih, za delo na domu, dobi delo pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (b)

Natakarico
sprejme gostilna Pečar, Vodmat 17. (b)

Cerkvenik
samski, vojaščine prost, ki je tudi krojač, dobi takoj službo. Zelasiti se mora takoj pisмено ali osebno pri organistu Moškoni v Rajhenburgu. (b)

Služkinjo
tudi začetnico, sprejme Anton Rejc — gostilna Kramar, Dolenjska cesta št. 5. (b)

Raznašalca kruha
takoji sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3350. (b)

Slasčič, praktikanta
ali vajenca z nekaj prakse takoj sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3349. (b)

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana Krekov trg 10

30.000 Din posojila
iščem proti sigurnemu jamstvu. Takojšnje ponudbe poslati pod značko »30.000 3373« upravi »Slovenca«. (d)

Knjižico
Hranilnice kmečkih občin takoj ugodno prodam. Ponudbe pod »Gotovina« št. 3347 upravi »Slovenca«. (d)

Posredujem
denar na hranilne knjižice

vseh denarnih zavodov. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. Telefon 38-10. Pisemni odgovor 3 Din. (d)

Stanovanja

Čisto, solnčno oboroženo
iščeta visokošolci v centru. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Mirno« št. 3346. (c)

Vnajem

Trgovina
v večjem obsegu, s specerijskim, kolonialnim blagom, deželnimi pridelki in mlinskimi izdelki, dobro vpeljana, v industrijskem mestu na Gorenjskem — se radi selitve odda s stanovanjem v najem za več let. Ponudbe poslati pod značko »Trgovina Gorenjske« 3041 upravi »Slov.« v Ljubljani. (a)

Kupimo

Kupim
10 komadov rabljenih železnih jermenic v uporabljivem stanju. 1 komad 800 x 150 x 60 mm, 1 komad 500 x 100 x 60 mm, 9 kom. 500 x 100 x 45 mm, dvo- ali enodelne širina jermenic je lahko 10 do 15 mm širša. Ponudbe z označbo količine na naslov: Nafiz Afgan, tkalnica, Banja Luka. (k)

Vsakovrstno žiatio kupuje
po na višjih cenah CERNE, ruvelce, Ljub. ana Wolfova ulica št. 3.

Moško narodno nošo
gorenjsko — kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3348. (k)

Posrestva

V Moistrani
ali njeni bližnji okolici iščem zemljišče (pašnik ali slično), ki bi bilo uporabljivo za zidanje hiše. Ponudbe na: »Prilika 307«.

Trgovska hiša
nova, v fari na Gorenjskem, brez konkurence — ugodno naprodati. Vračanja nasloviti pod značko »Trgovska v fari« št. 3042 upravi »Slovenca« v Ljubljani. (p)

Hiša z vrtom
in gospodarskim poslopjem, v bližini Domžal, za gostilno in mesarstvo posebno priporočljiva — se ugodno prodaja. Pisemne ponudbe poslati v upravo »Slov.« v Ljubljani pod št. »Hiša Domžale« št. 3043. (p)

Hiša v Spodnji Šiški
z vrtom, malo trgovino, pripravna tudi za drugo obrt — naprodati. Interesenti pišite pod značko: »Hiša v Šiški« št. 3044 na oglasni oddelček »Slov.« v Ljubljani. (p)

Gozd
bukov in smrekov, skupaj 4 orale, manjše stavbišče — ugodno prodam. Gorečan Ivan, Socka 17, p. Vojnik. (p)

Prodamo

Razprodaja sadnega drevja
Visokodebelne jablane in visokodebel. žlahtne hrške, visoke in nizke višnje, orehe in trte dobite po znižanih cenah pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg 3. (Po željeznici najmanj 10 dreves.) (l)

PREMOG KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudijo
Pogačnik
Bohoričeva ulica št. 5, 3043.

3000 suhih hmelovk
prodam po Din 2.50 komad franko vagon Sevnic. — Majcen Aleks., Mokronog. (l)

Čas je zlato
pa tudi dobra reklama v SLOVENCU

Brez posebnega obvestila.

+

Potrji neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskrenoljubljeni soprog, oziroma oče, brat in stric, gospod

dr. Franjo Rostacher

profesor

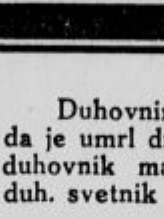
v torek, dne 26. marca 1935 ob 14 po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, v 51. letu svoje dobe, za vedno zatisnil svoje blage oči.

Pogreb blagopokojnika se bo vršil v četrtek, dne 28. marca ob 15 iz mestne mrtvašnice v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 29. marca ob pol devetih v frančiškanski župni cerkvi.

Maribor, Krško, Ljubljana, Brno, 27. III. 1935.

Zalujoči ostali

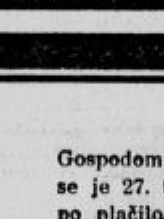
Duhovnim sobratom, prijateljem in znancem javljamo, da je umrl dne 26. marca 1935 ob 10 predpoldne najstarejši duhovnik mareberške dekanije preč. gospod knezoškof. duh. svetnik

FRANC HURT

župnik na Muti

Pogreb bo v četrtek ob devetih dopoldne.

Ivan Messner, dekan;
Alojzij Peitler, kaplan.

Gospodom duhovnikom, prijateljem in znancem sporočamo, da se je 27. t. m. ob eni zjutraj mirno preselil k večnemu Bogu po plačilo, previden s sv. zakramenti, konzistorialni svetnik

dr. Franc Pernè

profesor verouka v pokouju.

Pogreb zvestega božjega služabnika bo v petek 29. marca ob pol treh popoldne iz Frančiškanske ulice 2. Pogrebno opravilo bo v soboto ob sedmih zjutraj v frančiškanski cerkvi.

Spominjajte se ga pri molitvi in daritvi.

Ljubljana, 27. marca 1935.

Anton, Janez, Matevž, bratje; Mina, sestra;
dr. Jože Pogačnik, kaplan, nečak —
za vse sorodnike.

Kako je NESPAMETNA

— ure in ure urejuje lase, nos pa se ji sveti

Ona tako skrbi za svojo zunanost ter ure in ure urejuje svoje lase, da bi bila pravilno počesana. Najdražje pudre kupuje, njen nos pa je vendar blesteč. Pri najmanjšem potnjenju zaradi plesanja ji je polt takoj pokvarjena. Puder ne ostane na licu in je njena koža videti mastna. Ko bi le vedela, kakšna je razlika, če se pudru primeša malo smetanove penel Smetanova pena je sedaj zmešana z najfinjšim na zraku posušenim pudrom Tokalon (patentirano proizvajanje). To povzroča, da se puder na lice pripoji in da ostane na njem v kljub vetru, dežju ali potnjenju pri plešu v toplih prostorih. Puder Tokalon odstranjuje tudi najmanjši bleek in mastni videt kože, pri tem pa kožo ne suši, kakor navadni pudri. Puder Tokalon olepšava Vašo kožo ter jo napravi mehko in baržunasto, pri tem pa ostane na licu ves dan.

Kdor bi rad poznal tuje dežele in življenje po njih, kakor ga od blizu gledajo stotisoči slovenskih izseljencev, kdor bi rad poznal življenje, mišljenje, načrte, upe, veselje, uspehe, skrbi, razočaranja, trpljenje slovenskih izseljencev, razkropljenih po vsem širnem svetu, naj si naroči slovenski izseljenski tednik, revijo

„Duhovno življenje“

ki že tretje leto izhaja v Buenos Airesu, Rep. Argentina, in ima svoje dopisnike in sodelavce med slovenskimi izseljenci vsega sveta, posebno odlično pa seznanja svoje čitatelje z razmerami v Argentini, deželi velike bodočnosti. Tedensko 32 strani. Letno dve debeli vezanimi knjigi. Letna naročnina 70 Din, ki jih na naš račun nakazite Zadrugi gospodarski banki v Ljubljani.

Uprava »Duhovnega življenja«
Avalos 250
Buenos Aires, Rep. Argentina.

Primož Trubar 9

Škof: »Vi širite nauk, da edino vera človeka pred Bogom opravičuje in da ni treba dobrih del. Ako je le sveto pismo vir vašega verskega prepričanja, vam pokažem list svetega apostola Jakoba, ki je zapisal v drugem poglavju: »Kakor je telo brez duše mrtvo, tako je mrtva tudi vera brez del.« Pa čemu bi navajal samo sv. Jakoba, ko imamo v mnogih drugih svetopisemskih izrekih očitne dokaze, da so nam potrebna dobra dela.«

Trubar ni mogel na škofova izvajanja dosti odgovarjati. Semintja ni rekel drugega nego: »Ne morem drugače.«

Škof: »Vi ste govorili v škofijski cerkvi tudi zoper ne-oženjenih duhovnikov. Saj bi morali vendar vedeti, da se spodobi duhovnikom, poklicanim v vzišeno službo, vzišeno stališče v človeški družbi. Če oznanjuje duhovnik ljudem samozatajevanje, mora pokazati tudi z lepim vzgledom, da sam to vrsi, kar priporoča drugim. V vseh krajih, ob vseh časih in v vseh verstvih je vladala misel, da je zdržnost nekaj takega, kar nas Bogu približuje. Zato je naravna posledica tega naziranja, da se mašniška opravila ne strinjajo z vmešavanjem v družinske zadeve. Imate vi drugo prepričanje?«

Trubar: »Da — Prevzvišeni.«

Škof: »Ne mislite torej spremeniti svojih nazorov? Boljše je, obrniti se kakor se izgubiti.«

Trubar: »Značajnost mi ne pripušča govoriti drugače, kakor sem govoril do zdaj.«

Škof: »Zelo obžalujem, častiti gospod, da ne sprejmete dobromiselnih opominov. Dvignili ste orožje zoper katoliško cerkev. Ali mislite, da bo dovolj močno? Kaj naj storim? Težko sem se odločil, toda višepastirska dolžnost mi narekuje in dušni blagor mojih vernikov zahteva od mene, da vam ne morem več dovoliti govorov v škofijski ali v kateri drugi cerkvi moje škofije. Ako pa pridete k boljšemu spoznanju, obžalujete

svoje zmote in priznate nauke katoliške Cerkve, bom takoj preklical to prepoved.«

Trubar: »Ni treba preklica, ker sprejemam vašo prepoved.«

S spodobnim priporočilom je zapustil Trubar škofijski dvorec in z zavestjo, da je varoval spoštovanje, ki ga dolzuje tako visokemu gospodu,

Škofu Ravbarju pa je bilo zelo hudo, ne zato, ker je storil, kar je moral storiti, temveč, ker je spoznal Trubarjevo zakrknjeno srce. Trma ni dovolila Trubarju, da bi se bil ponižal. Ali bo ostal vedno tak? Božje usmiljenje naj pripelje izgubljenega sina na pravo pot.

SESTO POGLAVJE

Po smrti knezoškofa Kristofa Ravbarja.

Glas, da je knezoškof Kristof Ravbar prepovedal Primožu Trubarju pridigovati v stolnici, se je hitro raznesel po Ljubljani. Katoličani so govorili:

»Res je bil že zadnji čas, da je spregovoril tisti, ki ima odločno besedo v ti zadevi. Zdaj bo morebiti konec verske zmešnjave, razširjene po našem mestu in že tudi po deželi.«

Te prepovedi je bil posebno vesel minoritski (frančiškanski) pater Tomaž, ki je slovel kot imeniten ljubljanski govnornik. Ostro je šibal slabše navade tedanjega časa (1522 do 1548), najbolj pa je gromel zaper Lutrovo krivoverstvo, zavzemajoče vedno širše kroge. Večkrat je pozival ljudstvo, naj ne hodi poslušat v šenklaško cerkev novovernega oznanjevalca, da se ne okuži s krivimi nauki. Zdaj še-le, ko je izšla prepoved z najvišjega mesta, je dobil pater Tomaž zadoščenje za ves trud, ki ga je imel v ti stvari. Takoj prvo nedeljo je vpletel med pridigo naslednje besede:

»Gotovo je vam znano, krščanski poslušalci, da so naš gnadljivi firšt in škof Kristof prepovedali pridige dosedanjemu govnorniku v stolni cerkvi. Važni so bili vzroki, da so to storili. Mi se veselimo, da zmaga resnica nad zmoto, ne obsojamo

pa oseb, ki so vdane zmoti. Ljubiti jih moramo kakor same sebe in storiti jim dobro, kadar bi bilo treba.«

Kako pa so sprejeli Trubarjevi pristaši škofovo prepoved? Javno niso upali ugovarjati, v zaupnih sestankih pa so imeli zelo živahna posvetovanja. Njih načelnik Matija Klombner je bil ves iz sebe, ko je izvedel, da je škof prepovedal Trubarju pridigovati. Tistih misli je bila tudi večina deželnih stanov. Kaj storiti v ti zadevi? Veliko načrtov je bilo zasnovanih, toda prav toliko zavrženih. Končno res ni ostalo drugega, kakor čakati, kaj donese prihodnost. Klombner je dajal svojim pristašem pogum, naj ne obupajo.

»Izsiliti ne moremo ničesar« — tako jih je tolažil. »Potrpimo in čakajmo. Vse bo prišlo drugače. Gospodu Trubarju so nastavlili past, da bi ga ujeli vanjo, pa ga ne bodo. Nobeno prigovarjanje ga ne omeči. Ostal je stanovit.«

Se ne po preteku enega leta je došlo poročilo, da je knezoškof Kristof Ravbar umrl na Dunaju 26. avgusta 1536. Sel je po opravih v prestolno mesto in tam nevarno obol. Pri mrliški postelji sta mu stala ob strani njegov stric Daniel plem. Gallenberg in frančišek Kacijanar, ki mu je postal naslednik na škofijski stolici svetega Nikolaja v Ljubljani. Truplo so prepeljali v Gornji grad in položili v grobišče ondote cerkve. Dopolnil je 70 let, ljubljansko škofijo pa vladal tako dolgo, kakor do zdaj še noben drug škof na Kranjskem, 40 let, Višepastirsko palico je nosil ob vladanju Friderika III., Maksimilijana I., Karla V. in Ferdinanda I. Poseben zaupnik je bil Maksimilijanu in Ferdinandu. Ni pa držal samo škofove palice v rokah, temveč je znal sukati tudi meč v obrambo domovine. Dejansko je posegel v boj zoper Benečane in Turke, toda kljub vsem posvetnim opravkom je ostal vedno zvest katoliški cerkvi. Nadvojvoda Ferdinand je v trajni spomin Ravbarjevih državnih zaslug njemu in vsem njegovim naslednikom, ljubljanskim škofom, podelil leta 1533. knežji naslov. Ta naslov nosijo naši škofje še dandanes.